Výzkum potřebnosti sociálních služeb a služeb navazujících na Mohelnicku

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Výzkum potřebnosti sociálních služeb a služeb navazujících na Mohelnicku

© Sociotrendy, 2019

ISBN 978-80-87742-41-9

Obsah

Úvod ... 3
1. Výzkum uživatelů a veřejnosti sociálních služeb a služeb navazujících na Mohelnicku ... 5
1.1 Metodologie výzkumu ... 5
1.2 Charakteristika souboru uživatelů a potenciálních uživatelů sociálních služeb a služeb navazujících ... 6
1.3 Informovanost o sociálních službách a službách navazujících ... 12
1.4 Požadované sociální služby a služby navazující ... 15
1.5 Připlácení za služby ... 17
1.6 Využívané sociální služby a služby navazující, spokojenost s jejich dostupností ... 19
1.7 Shrnutí ... 25
2. Výzkum zadavatelů sociálních služeb a služeb navazujících na Mohelnicku ... 26
2.1 Charakteristika souboru zadavatelů sociálních služeb a služeb navazujících ... 26
2.2 Poskytované sociální služby a služby navazující včetně specifikací cílových skupin ... 26
2.3 Požadavky obcí s ohledem na sociální služby a služby navazující ... 30
2.4 Podpora veřejné informovanosti ... 35
2.5 Ekonomická situace obcí ... 37
2.6 Shrnutí ... 38
3. Výzkum poskytovatelů sociálních služeb a služeb navazujících na Mohelnicku ... 39
3.1 Charakteristika souboru poskytovatelů sociálních služeb a služeb navazujících ... 39
3.2 Analýza typů služeb a jejich kapacity, čekací doby pro poskytnutí služby ... 40
3.3 Rozdělení služeb dle cílových skupin ... 47
3.4 Chybějící články v oblasti sociální péče ... 51
3.5 Požadavky poskytovatelů sociálních služeb a služeb navazujících ... 62
3.6 Personální zajištění služeb ... 68
3.7 Analýza finančních toků do sociálních služeb ... 71
3.8 Shrnutí ... 84
Závěrečná sociotechnická doporučení ... 86
Seznam zkratek ... 89

Úvod

Cílem předloženého výzkumu bylo komplexně zpracovat potřebnost sociálních služeb s ohledem na potřeby uživatelů, zadavatelů a poskytovatelů sociálních služeb, včetně analýzy finančních toků do sociálních služeb. Analýza byla realizována ve vztahu k pravidlům Akčního plánu Olomouckého kraje, který je prováděcím předpisem Střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb v Olomouckém kraji pro roky 2018-2020 a v souladu s Minimálními kritérii plánování rozvoje sociálních služeb na krajské úrovni.[1]

Kvalitativní výzkum potřebnosti sociálních služeb na Mohelnicku s ohledem na SPRSS SO ORP Mohelnice 2020-2022 slouží pro následnou:

- identifikaci potřebnosti sociálních služeb ke tvorbě cílů a opatření na Mohelnicku;
- tvorbu návrhu Akčního plánu na území SO ORP Mohelnicka.

Kvalitativní výzkum potřebnosti služeb vychází zejména z následujících podkladů:

- Terénní výzkumné šetření na Mohelnicku mezi veřejností a uživateli služeb, mezi poskytovateli služeb a zadavateli služeb
- Výkaznictví a ekonomické agendy poskytovatelů služeb a obcí
- Akční plán Olomouckého kraje
- SPRSS OK 2018–2020
- Minimální kritéria plánování rozvoje sociálních služeb na krajské úrovni
- Další podklady na regionální úrovni

Výzkumná zpráva se dělí do tří oblastí:

- Výzkum uživatelů a veřejnosti sociálních služeb a služeb navazujících na Mohelnicku
- Výzkum zadavatelů sociálních služeb a služeb navazujících na Mohelnicku
- Výzkum poskytovatelů sociálních služeb a služeb navazujících na Mohelnicku

Metodologie

Předložený výzkum byl zpracován prostřednictvím nejnovějších a veřejně dostupných dat, z údajů získaných v součinnosti s objednatelem, rovněž z výzkumných šetření se zástupci poskytovatelů i veřejnosti a uživatelů sociálních služeb.

Použita byla metoda „Desk research“ s ohledem na analýzu tematických celků, např. ve vztahu k dokumentům např. „Minimální kritéria kvality plánování rozvoje sociálních služeb na krajské úrovni“, rovněž „Akční plán rozvoje sociálních služeb Olomouckého kraje na rok 2019“. S ohledem na terénní výzkumná sociologická šetření byl použitý integrovaný sociologický výzkum. V integrované výzkumné strategii je kladen důraz na interakce všech participujících v průběhu výzkumu. Specificky se jednalo o převahu kvalitativních výzkumných technik v oblastech prováděných hloubkovým dotazováním, dále s převahou kvantitativních výzkumných technik v oblastech řešených dotazníkovým šetřením.

Výzkumně proběhla samostatná terénní šetření prostřednictvím respondentů, zástupců poskytovatelů sociálních služeb a služeb navazujících, rovněž uživatelů sociálních služeb

[1] Dále v souladu s vyhláškou 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů dle přílohy č. 3 k této vyhlášce.

a služeb navazujících, dále obyvatel na Mohelnicku jako potenciálních uživatelů sociálních služeb. Byly realizovány řízené rozhovory prostřednictvím dotazníkového šetření, které umožňovaly dotázaným osobám zvážit zkoumanou problematiku a někteří dotazovaní občané měli možnost vyjádřit se i k okolnostem, které pro ně osobně aktuálně problémové nebyly. Interakce dotázaných a tazatelů měly také za následek, že si dotazovaní uvědomovali, že o jejich stanovisko je zájem a mohou přispět svým vyjádřením k naplnění cíle, který byl výzkumem realizován.

1. Výzkum uživatelů a veřejnosti sociálních služeb a služeb navazujících na Mohelnicku

1.1 Metodologie výzkumu

Výzkum mezi uživateli a potenciálními uživateli (veřejností) sociálních služeb a služeb navazujících na Mohelnicku byl realizován v průběhu listopadu – ledna 2018. Jednalo se o provedení kvantitativního výzkumu prostřednictvím dotazníkového šetření face to face. Cílem sociologického výzkumu bylo analyzovat názory a zkušenosti uživatelů a potenciálních uživatelů služeb. Výzkumným cílem bylo vyhledat potřeby uživatelů služeb a veřejnosti ve vztahu k sociálním službám a službám navazujícím na Mohelnicku.

Výzkumný soubor tvořilo 305 jedinců žijících na Mohelnicku. Jednalo se zejména o občany, kteří již sociální služby využívají nebo využívali (aktuální nebo bývalí klienti různých organizací či zařízení). Dále o občany, kteří dosud sociální služby nevyužívali, případně měli informace o sociálních službách či službách navazujících zprostředkované prostřednictvím osoby blízké, která tyto služby využívala.

Na základě řízených rozhovorů byli respondenti souboru uživatelů služeb zařazeni pouze do jedné ze tří cílových skupin. S ohledem na organizační strukturu subjektů SPRSS na Mohelnicku, na strukturu řídící skupiny, která je zaměřena na tři pracovní skupiny, jimiž jsou „Děti, mládež, rodina“, „Senioři a osoby se ZP“ a „Osoby vyloučené, v krizi a se závislostmi“, bylo použito pro výzkumné šetření odpovídající struktuře pracovních skupin na Mohelnicku.

Dotazované osoby mohly spadat do více cílových skupin, např. do skupiny osob se zdravotním postižením a zároveň mezi osoby v krizi. Nicméně byla volena vždy pouze jedna cílová skupina podle volby respondenta. V zásadě starší lidé jsou vystaveni různým zdravotním omezením a na nich záleží, jak svoje zdravotní omezení přijímají a podle toho se také zařazují do konkrétní cílové skupiny.[2]

Výzkumný soubor byl získán prostřednictvím stratifikovaného výběrového šetření, pomocí něhož bylo zajištěno optimální rozložení charakteristik a obsahové pokrytí předmětu zkoumání. S jednotlivými občany byly provedeny osobní strukturované rozhovory prostřednictvím tazatelské sítě. Síť tazatelů byla sestavena z osob, jejichž osobnostní i profesionální kvality zvýhodňovaly vést řízené rozhovory s ohledem na výzkumný cíl.

Pro řešení úkolu byla použita integrovaná výzkumná strategie s převahou kvantitativních postupů. Datová struktura výzkumného souboru obsahovala 305 záznamů a 86 znaků, celkem 26 230 číselných údajů.

Z dat byly odvozeny sekundární kvalitativní údaje, které byly podkladem pro další analytické zpracování. Obsahové analýze byly podrobeny též informace verbálního charakteru.

[2] Pro analytickou činnost bylo použito podrobnější třídění více cílových skupin, které bylo v některých situacích transformováno s ohledem na danou strukturu řídící skupiny na Mohelnicku.

1.2 Charakteristika souboru uživatelů a potenciálních uživatelů sociálních služeb a služeb navazujících

Výzkumný soubor tvořilo 305 jedinců žijících na Mohelnicku. V souboru uživatelů byli zastoupeni občané náležející do následujících cílových skupin:

1. Děti, mládež, rodina
2. Senioři a osoby se ZP
3. Osoby vyloučené, v krizi a se závislostmi
4. Veřejnost

Téměř dvě pětiny dotázaných (39,7 %) náleží cílové skupiny veřejnost. Necelou čtvrtinu souboru tvoří cílová skupina děti, mládež, rodina (21,3 %) a menší podíl (12,1 %) náleží osobám vyloučeným, v krizi a se závislostmi. Cílová skupina senioři a zdravotně postižení zahrnovala čtvrtinu výzkumného souboru (26,9 %). Členění cílových skupin v podílovém vyjádření zobrazuje následující graf.

Graf: Cílové skupiny (%, N=305)

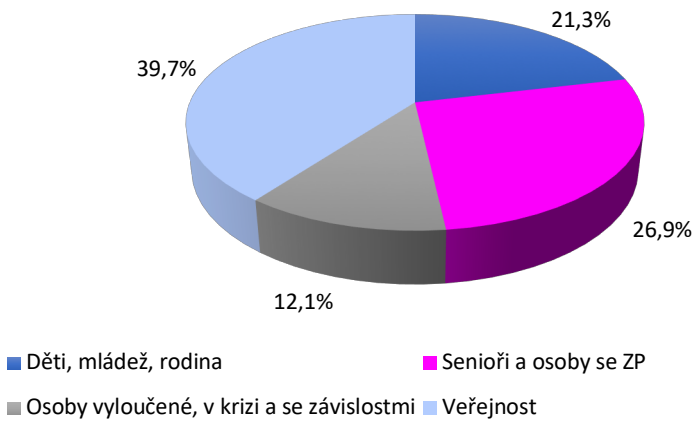

Zdroj: Sociotrendy

Pohlaví

Pohlaví dotázaných bylo ve výzkumném souboru zastoupeno s mírně vyšším podílem žen (51,5 %).

Graf: Pohlaví (N = 305)

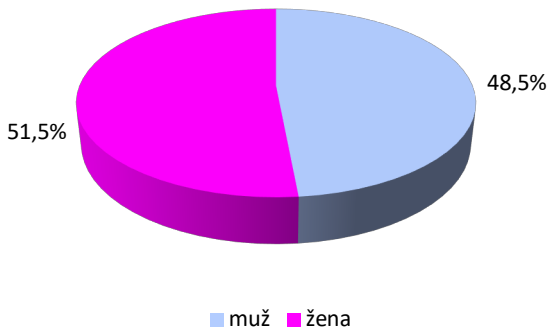

Zdroj: Sociotrendy

Věk

Více než pětina dotázaných byla ve věku do 29 let. V další věkové kategorii produktivního věkového rozmezí se nacházela polovina dotázaných (50,2 %) a Více než čtvrtina dotázaných (27,5 %) se nacházela ve věku nad 60 let.

Graf Kategorizovaný věk (N = 305)

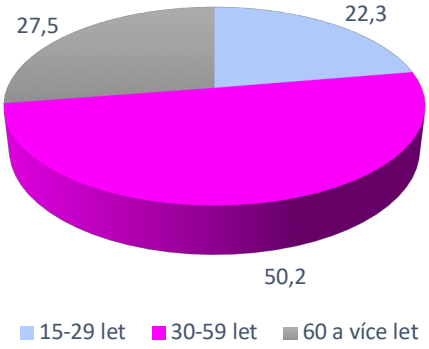

Zdroj: Sociotrendy

Více než čtvrtina dotázaných (27,5 %) odráží seniorskou cílovou skupinu, která též reprezentuje věk seniorů v rozmezí 60 a více let. Více než pětina dotázaných se pohybuje ve věku 46-59 let (21 %). Přibližně čtvrtina souboru reprezentuje věkovou skupinu 30-45 let. Ve věku 18-29 let se pohybuje necelá pětina souboru respondentů (15,4 %). Nejmenší podíl tvoří patnácti až sedmnáctiletí, a to 6,9 % ze všech respondentů. Podrobné věkové členění je uvedeno v tabulce a grafu níže.

Tabulka: Podrobné členění věkových kategorií (N = 305)

	Počet	%
15-17 let	21	6,9
18-29 let	47	15,4
30-45 let	89	29,2
46-59 let	64	21
60 a více let	84	27,5
Celkem	305	100

Zdroj: Sociotrendy

Graf: Podrobné členění věkových kategorií (%, N = 305)

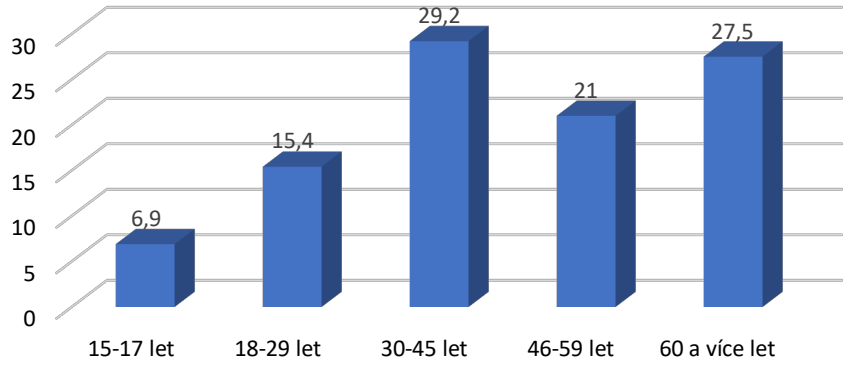

Zdroj: Sociotrendy

Rodinný stav

Nejčetnější zastoupení ve výzkumném souboru, a to třetinu tvoři osoby sezdané (36,1 %), následuje čtvrtina svobodných (26,6 %). Rozvedených respondentů je ve výzkumném souboru 15,4 % a větší desetina dotázaných (14,8 %) náležela ovdovělým. Bez odpovědi ponechalo otázku 7,2 % dotázaných.

Graf: Rodinný stav (%, N = 305)

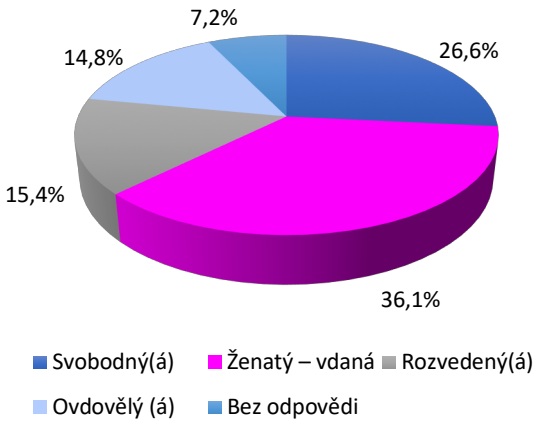

Zdroj: Sociotrendy

Vzdělání

U dosaženého vzdělání více než pětina dotázaných uvádí základní vzdělání bez vyučení, případně bez vzdělání (22,6 %). Více než čtvrtina dotázaných uvádí vyučení, případně bez maturity (27,2 %), obdobně necelá čtvrtina dotázaných uvádí maturitu (24,6 %). Vyšší, než středoškolské vzdělání má více než pětina dotázaných.

Graf: Nejvyšší dokončené vzdělání (%, N = 305)

Zdroj: Sociotrendy

Pracovní pozice

Pracovní pozice respondentů je uvedena v následujícím grafu. Největší podíl, a to necelá polovina dotázaných, patřil osobám zaměstnaným (44,6 %). Následovaly osoby pobírající důchod (27,9 %), které tvořily více než čtvrtinu souboru. Menšími podíly byly zastoupeny ostatní pracovní pozice, jak je uvedeno v grafu níže.

Graf: Pracovní pozice (%, N = 305)

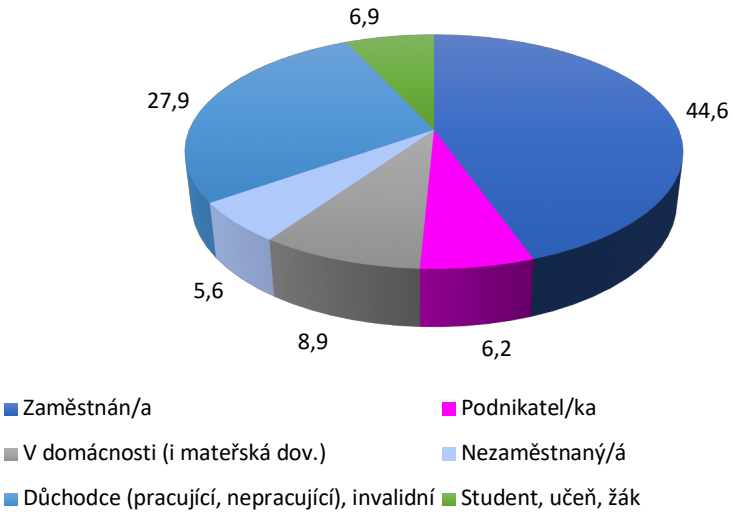

Zdroj: Sociotrendy

Tabulka: Pracovní pozice

	Počet	%
Zaměstnán/a	136	44,6
Podnikatel/ka	19	6,2
V domácnosti (i mateřská dov.)	27	8,9
Nezaměstnaný/á	17	5,6
Důchodce (pracující, nepracující), invalidní	85	27,9
Student, učeň, žák	21	6,9
Celkem	305	100

Zdroj: Sociotrendy

Materiální zajištění domácností

Materiální zajištění domácností, ve kterých respondenti žijí, bylo zjišťováno jako blíže nespecifikované. Šlo o subjektivní pohled dotázaných, kdy respondenti zvážili velikost příjmů a majetku ve své domácnosti, který je důležitý pro jejich celkovou životní orientaci. Dá se předpokládat, že spíše spokojená veřejnost se bude setkávat s menšími problémy a problematickými situacemi než ti, kteří budou subjektivně nespokojeni.

Materiální zajištění domácnosti je celkově vnímáno u téměř poloviny dotázaných (42 %) jako „průměrně zajištěné“ a lepší než průměrné zajištění (v součtu) uvedla čtvrtina dotázaných (25,3 %). Větší desetina dotázaných naopak uvedla špatné zajištění (13,1). Ostatní varianty nižších podílů jsou uvedeny v následujícím grafu.

Graf: Materiální zajištění domácnosti (%, N = 305)

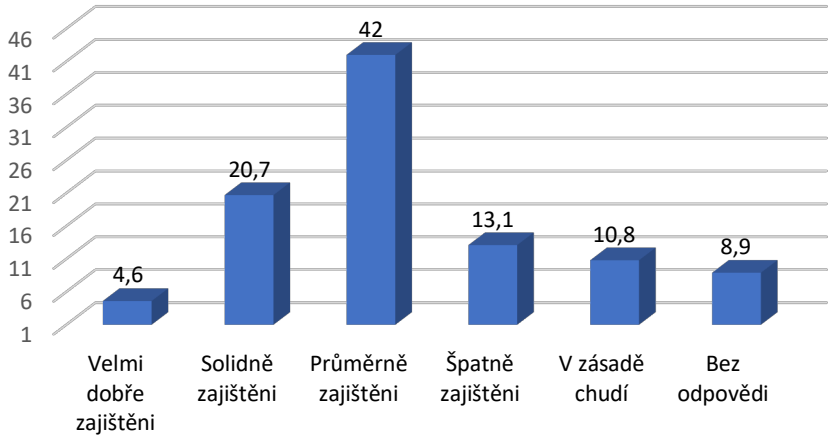

Zdroj: Sociotrendy

1.3 Informovanost o sociálních službách a službách navazujících

Dostatek informací o službách Zdroje informací o sociálních službách a službách navazujících

Respondenti byli dotazováni, na koho by se mohli obrátit o informace o službách, jestliže by se dostali do složité životní situace. Byly jim nabídnuty možnosti výběru osob či institucí a pro vyjádření intenzity byla nabídnuta stupnice s rozmezím 1 až 5, kdy symbol 1 označoval „rozhodně ano“, …, 5 „rozhodně ne“.

Více než čtvrtina dotazovaných vyhledává prvotní informace od svých blízkých, tedy od manžela/manželky, rodičů, dětí, rodiny a blízkých přátel (26,6 %). Necelá pětina osob vyhledává informace na internetu (19 %). Téměř pětina hledá informace v tradičních médiích jako je TV, noviny apod. Ostatní možnosti jsou uvedené v grafu a tabulce níže.

Graf: Zdroj pro získání prvotní informace o využívané sociální službě a službě navazující (%, N = 305)

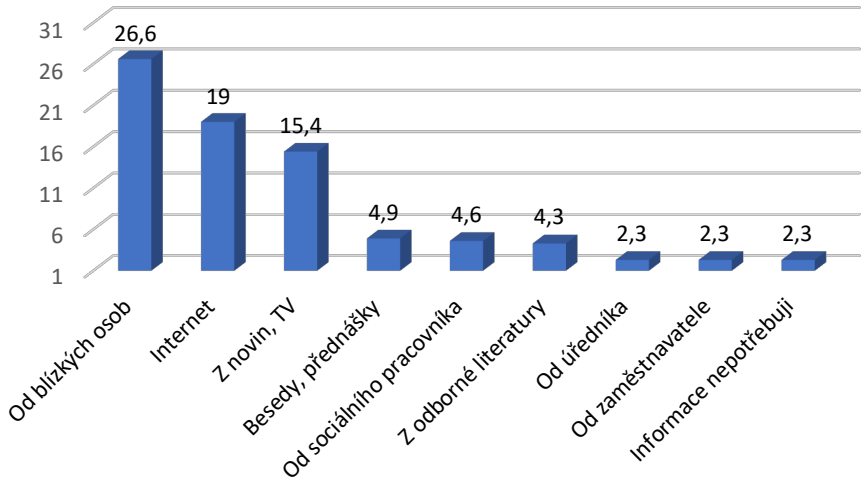

Zdroj: Sociotrendy

Dostatek informací o službách a službách navazujících

S ohledem na informovanost mezi další otázky patřilo téma přiměřenosti informací o sociálních a navazujících službách. Informovanost u veřejnosti, která již má povědomí o službách je poměrně dobrá. Spíše dostatek informací spíše má třetina respondentů, tedy 33,8 %. Čtvrtina respondentů odpověděla, že informace rozhodně má, do této skupiny zejména náleží osoby se zkušeností se sociálními službami (25,6 %). Desetina informacemi disponuje dle potřeby a na otázku odpověděla „jak kdy“ (10,2 %). Kompletní přehled je uveden v grafu níže.

Graf: Dostatek informací o poskytovaných sociálních službách (%, N = 305)

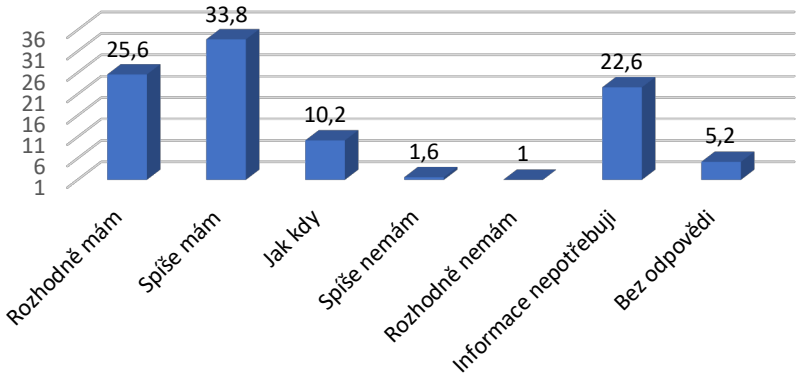

Zdroj: Sociotrendy

Více než polovina dotázaných ze všech cílových skupin informace o poskytovaných službách rozhodně nebo spíše má. Necelá čtvrtina dotázaných spadající do skupiny děti, mládež a rodina informace rozhodně má, téměř polovina odpovídajících dotázaných informace spíše má. Daší údaje jsou zobrazeny v grafu a tabulce níže.

Graf: Dostatek informací o poskytovaných sociálních službách podle cílových skupin (N = 305)

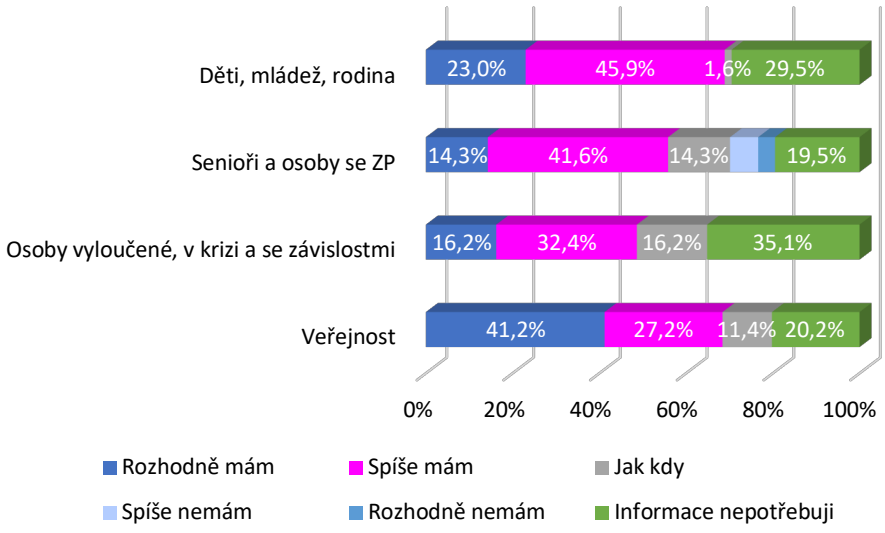

Zdroj: Sociotrendy

Tabulka: Dostatek informací o poskytovaných sociálních službách podle cílových skupin

	Rozhodně mám	Spíše mám	Jak kdy	Spíše nemám	Rozhodně nemám	Informace nepotřebuji
Děti, mládež, rodina	23,0 %	45,9 %	1,6 %			29,5 %
Senioři a osoby se ZP	14,3 %	41,6 %	14,3 %	6,5 %	3,9 %	19,5 %
Osoby vyloučené, v krizi a se závislostmi	16,2 %	32,4 %	16,2 %			35,1 %
Veřejnost	41,2 %	27,2 %	11,4 %			20,2 %

Zdroj: Sociotrendy

1.4 Požadované sociální služby a služby navazující

Na dotaz, jaké sociální služby nebo služby navazující by si respondenti přáli, neboť jim chybí či někomu blízkému z jejich okolí, případně na jaké typy služeb se poskytovatelé sociálních služeb nebo služeb navazujících mají v budoucnu zaměřit, případně zda by měla být vybudována další zařízení, neboť tuto oblast považují za problémovou, odpovídali dotázaní prostřednictvím výběru konkrétních služeb podle toho, které služby si přáli nejvíce.

Ze seznamu služeb, který jim byl nabídnut, zároveň respondenti označili intenzitu důležitosti služby na školní stupnici *(1 nejdůležitější služba, 2 velmi důležitá, 3 středně důležitá, 4 méně důležitá, 5 nedůležitá služba).*

Za nejdůležitější služby bylo považováno:

- Bydlení pro nízkopříjmové osoby a rodiny
- Služby pro občany v krizi
- Specifické programy pro rodiny
- Dluhové poradenství
- Vybudování bytů pro krátkodobé bydlení pro občany v životní krizi
- Rozšíření nabídky pro využití volného času a společenských kontaktů pro různé skupiny občanů
- Služby pro matky na mateřské dovolené
- Rozšíření služeb pro seniory a jejich rodiny
- Poradenství k oblastem ohrožující zdraví
- Bydlení pro seniory

Seznam služeb podle pořadí nejvyšší intenzity důležitosti z pohledu uživatelů je uveden v následující tabulce.

Tabulka: Seznam všech služeb podle intenzity důležitosti

Služby	Index důležitosti
Bydlení pro nízkopříjmové osoby a rodiny	1,75
Služby pro občany v krizi	1,76
Specifické programy pro rodiny	1,78
Dluhové poradenství	1,89
Vybudování bytů pro krátkodobé bydlení pro občany v životní krizi	1,89
Rozšíření nabídky pro využití volného času a společenských kontaktů pro různé skupiny občanů	1,91
Služby na mateřské dovolené	1,95
Rozšíření služeb pro seniory a jejich rodiny	2
Poradenství k oblastem ohrožující zdraví	2,02

Služby	Index důležitosti
Bydlení pro seniory	2,05
Specifické programy pro mladé rodiny s dětmi	2,06
Vybudování denního centra	2,11
Podpora výchovy dětí, vedení domácnosti	2,14
Bydlení pro nízkopříjmové osoby a rodiny	2,14
Rozšíření služeb pro ZP občany a jejich rodiny	2,19
Podpora dobrovolnictví	2,21
Bydlení pro osoby se zdravotním postižením	2,23
Odstraňování technických bariér	2,41
Vybudování/rozšíření azylových domů	2,5
Rozšíření služeb pro soběstačnost jedince	2,65
Služby pro osamělého rodiče s dítětem	2,74
Služby pro menšiny	2,87
Podpora pěstounské péče	3,08

Zdroj: Sociotrendy

Graf: Požadované sociální služby a služby navazující dle indexu důležitosti (podle pořadí nejvyšší důležitosti)

(1 nejdůležitější služba, …, 5 nedůležitá služba).

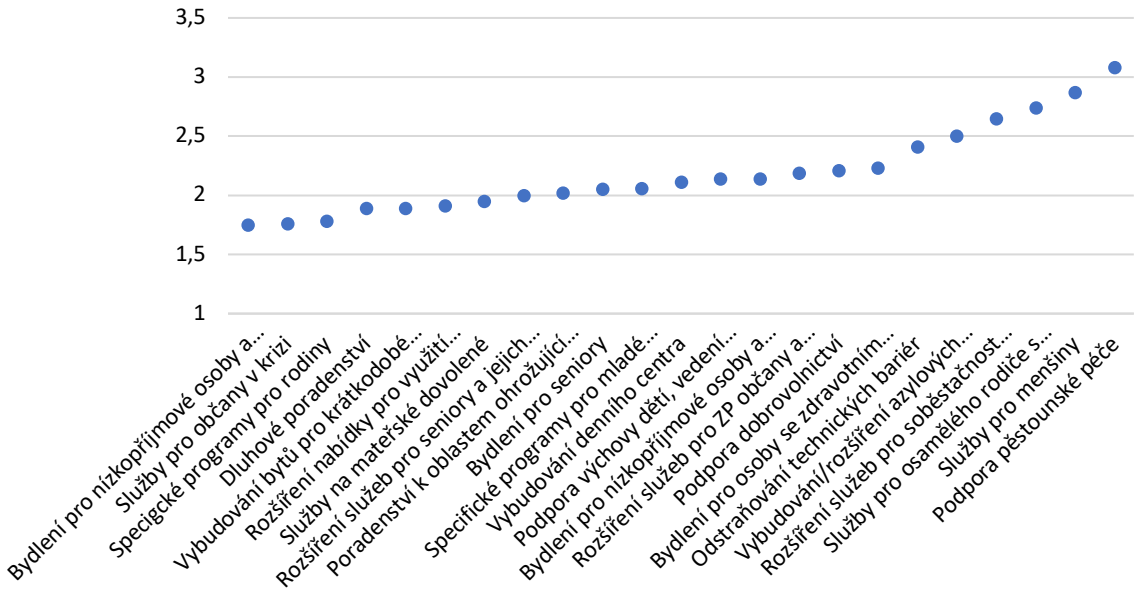

Zdroj: Sociotrendy

1.5 Připlácení za služby

Účelem dotazu na ochotu měsíčně připlácet (mimo příspěvek na péči) do určité částky za měsíc za služby bylo zjistit reakci respondentů na možnost připlácení. Druh služeb, za které by se mělo připlácet, záměrně uváděn nebyl. Je zřejmé, že by se mohlo jednat o celou řadu služeb, od náročných ošetřovatelských služeb, až po jednoduché služby, jako je např. zajištění nákupu potravin.

Téměř pětina respondentů (16,7 %) neví, jakou částkou by byla ochotna připlácet za služby. Nicméně částku do 500,- Kč (tj. v rozmezí 50,- Kč až 500,- Kč) jsou ochotny přispívat více než dvě pětiny dotázaných.

Necelá desetina dotázaných (8,9 %) je ochotna připlácet částkou do 50,- Kč. Z těch uživatelů služeb, kteří jsou ochotni za služby připlatit, odpovídá nejvyšší počet uživatelů částce do 500,- Kč.

Necelá pětina respondentů se vyjádřila tak, že není ochotna přispívat žádnou finanční částkou. Částku více než 1 500,- Kč uvedlo pouze 3,9 % respondentů. Podrobné údaje jsou uvedeny v následujícím grafu.

Graf: Ochota připlácet za služby (%, N = 305)

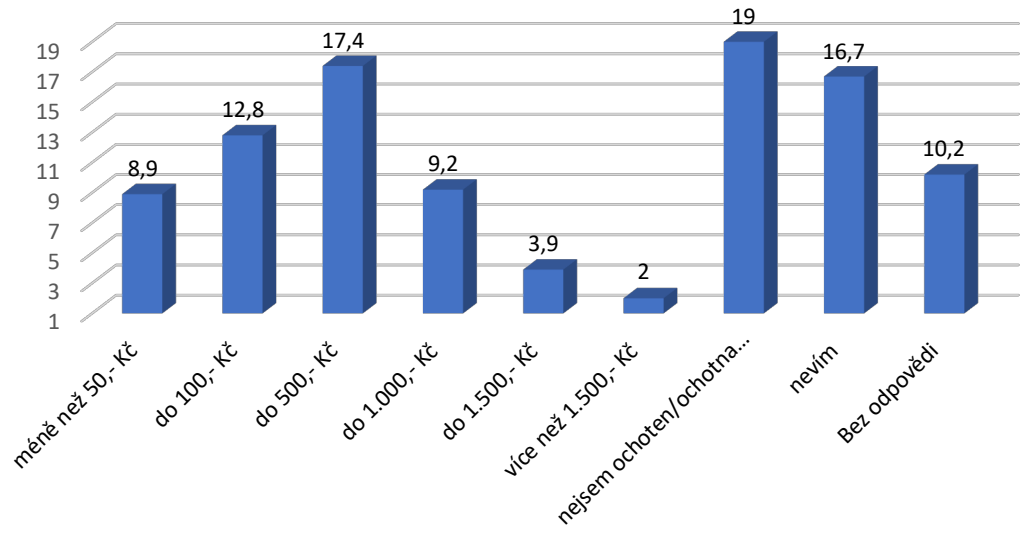

Zdroj: Sociotrendy

Ochota přispívat za služby je závislá na příslušnosti respondenta ke konkrétní cílové skupině. Necelá pětina dotázaných by však nebyla ochotna za služby přispívat.

Více než čtvrtina osob náležejících do skupiny „rodina, děti a mládež“ by byla ochotna přispívat jak částkou 50,- Kč, tak i částkou do 100,- Kč, v menších podílech částky zahrnující možnosti od 500,- Kč do 1000,- Kč. Vyšší částky, případně negativní odpovědi uvedeny nebyly. Osoby se zdravotním postižením by byly ochotny přispívat částkami v rovnoměrných podílech od 50,- do 1500,- Kč, přičemž více než pětina z nich by byla ochotna připlácet i částkou do 500,- Kč.

Téměř třetina seniorů není ochotna přispívat na služby žádnou částkou. Pětina seniorů by byla ochotna přispívat i částkou do 500,- Kč. Přispívání ve výši ostatních částek by se týkaly menších podílů seniorů.

Více než dvě pětiny ze skupiny osob vyloučených, v krizi a se závislostmi by nebyly ochotny za služby přispívat žádnou částkou. Z těch, kteří by byli ochotni přispívat, se jednalo o malé podíly do výše ostatních sledovaných finančních částek.

Veřejnost ve více než čtvrtině odpovědí neví, jakou částkou by finanční za služby přispívala. Necelá čtvrtina by však byla ochotna přispívat částkou do 500,- Kč. Podrobnější informace jsou uvedeny v grafu a tabulce níže.

Graf: Ochota připlácet za služby podle cílových skupin (%, N = 247)

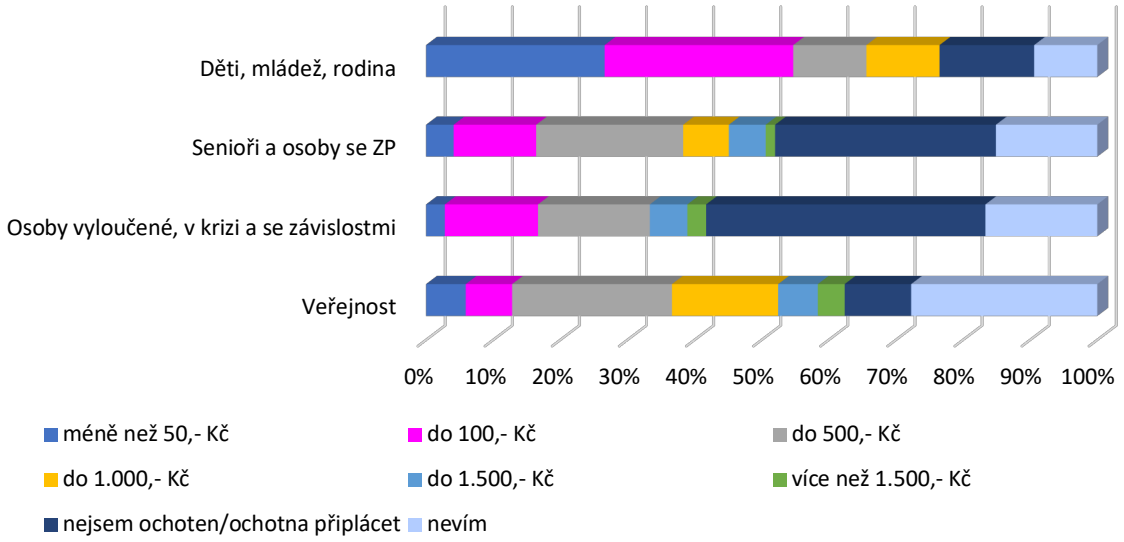

Zdroj: Sociotrendy

Tabulka: Ochota připlácet za služby podle cílových skupin (%, N = 247)

	méně než 50,- Kč	do 100,- Kč	do 500,- Kč	do 1.000,- Kč	do 1.500,- Kč	více než 1.500,- Kč	nejsem ochoten/ochotna připlácet	nevím
Děti, mládež, rodina	26,6 %	28,1 %	10,9 %	10,9 %			14,1 %	9,40 %
Senioři a osoby se ZP	4,1 %	12,3 %	21,9 %	6,8 %	5,5 %	1,4 %	32,9 %	15,10 %
Osoby vyloučené, v krizi a se závislostmi	2,8 %	13,9 %	16,7 %		5,6 %	2,8 %	41,7 %	16,70 %
Veřejnost	5,9 %	6,9 %	23,8 %	15,8 %	5,9 %	4,0 %	9,9 %	27,70 %

Zdroj: Sociotrendy

1.6 Využívané sociální služby a služby navazující, spokojenost s jejich dostupností

Respondenti byli dotazováni na využívání různých sociálních i navazujících služeb, které jim byly předloženy seznamem. Jednalo se o služby, s nimiž měli buď osobní nebo zprostředkovanou zkušenost prostřednictvím blízkých osob, či přítel a známých. Účelem bylo zjistit, jak se uživatelé a veřejnost staví k sociálním službám a službám navazujícím, prostřednictvím využívání služeb a jejich rámcové spokojenosti se službami.

Z odpovědí dotázaných vyplynulo, že nejvíce byly využívány zejména domovy pro seniory. Podíl využívání služeb je uveden v tabulce.

Tabulka: Využívání sociálních služeb a služeb navazujících

Sociální služby a služby navazující	Podíl využívání (%)
Domovy pro seniory (§ 49)	61,0
Kluby seniorů	22,3
Sociální poradenství (§ 37)	17,4
Odlehčovací služby (§ 44)	15,1
Azylové domy (§ 57)	14,8
Volnočasové aktivity	13,4
Chráněné dílny	11,8
Pečovatelská služba (§ 40)	9,5
Denní stacionáře (§ 46)	9,5
Osobní asistence (§ 39)	9,2
Podpora samostatného bydlení (§ 43)	9,2
Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi (§ 65)	8,2
Ošetřovatelské služby	8,2
Terénní programy (§ 69)	7,5
Chráněné bydlení (§ 51)	6,9
Dluhové poradenství	6,9
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	6,2
Kontaktní centra (§ 59)	5,6
Telefonická krizová pomoc (§ 55)	3,6

Zdroj: Sociotrendy

Respondentů jsme se dotazovali na spokojenost s využívanými službami, pokud s nimi mají zkušenost. Využívané služby byly hodnoceny indexem spokojenosti, které jsou uvedeny v následující tabulce. Index se může pohybovat v rozmezí 1 až 5. Čím více je hodnota indexu

blíže 1, tím více je respondent s odpovídající službou spokojen. Velikost indexu spokojenosti s konkrétní službou, kterou respondent používá nebo používal, je celkově příznivá, záleží však na typu služby a také na počtu jedinců, kteří službu hodnotili.

Velká spokojenost využívaných služeb byla zaznamenána s indexem spokojenosti se službami: Pečovatelská služba, Sociálně zdravotní služby, Domovy pro seniory, Chráněné bydlení, Chráněné dílny, Sociální poradenství. Další pořadí služeb dle spokojenosti je uvedeno v tabulce níže.

Tabulka: Využívané sociální služby podle pořadí s jejich spokojeností (1 = největší spokojenost, …, 5 = nespokojenost)

	Index spokojenosti
Pečovatelská služba (§ 40)	1,52
Sociálně zdravotní služby	1,64
Domovy pro seniory (§ 49)	1,71
Chráněné bydlení (§ 51)	1,71
Chráněné dílny	1,72
Denní stacionáře (§ 46)	1,73
Sociální poradenství (§ 37)	1,74
Kluby seniorů	1,75
Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi (§ 65)	1,75
Kontaktní centra (§ 59)	1,82
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež (§ 62)	1,84
Kluby seniorů	1,89
Podpora samostatného bydlení (§ 43)	1,89
Azylové domy (§ 57)	2,04
Telefonická krizová pomoc (§ 55)	2,07
Terénní programy (§ 69)	2,17

Zdroj: Sociotrendy

Graf: Využívané sociální služby podle pořadí s jejich spokojeností
(1 = největší spokojenost, …, 5 = nespokojenost)

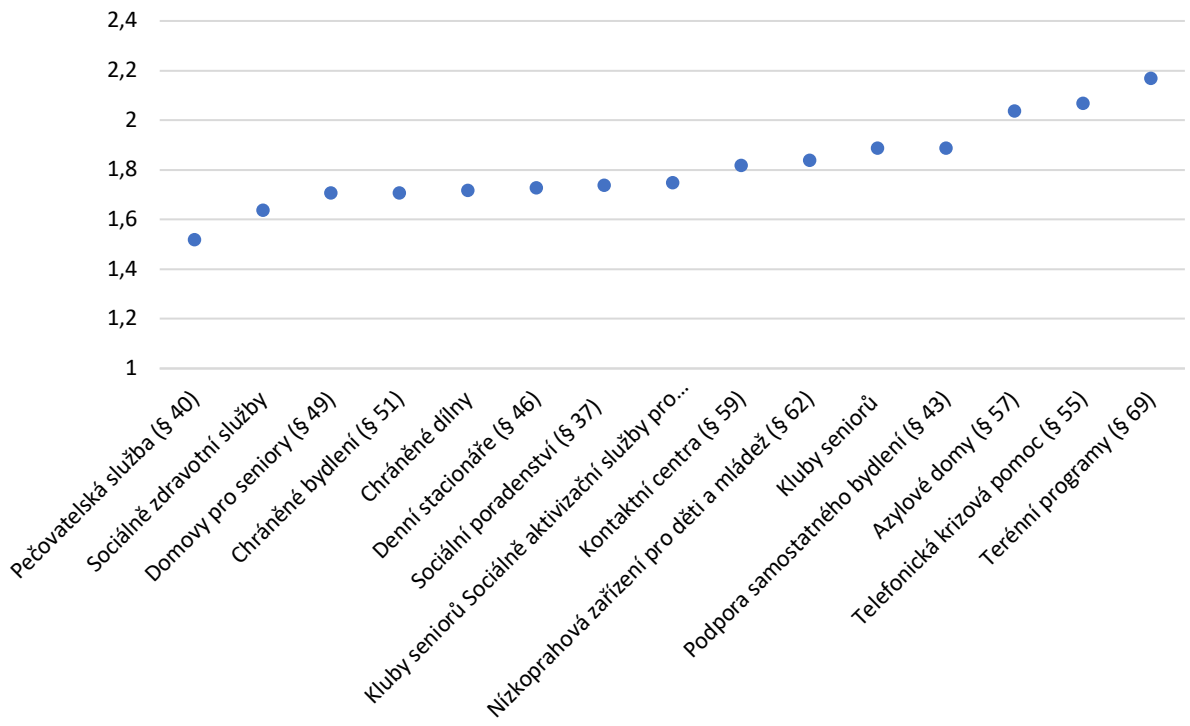

Dostupnost služeb

Spokojenost respondentů s dostupností služeb, které využívají nebo je již někdy využívali, případně využívá či využíval někdo blízký, byla zjišťována prostřednictvím dotazů na celkovou spokojenost s jednotlivými charakteristikami používaných služeb (viz následující tabulka). Spokojenost byla ohodnocena tak, že byla zvolena „známka 1“, jestliže byli respondenti s odpovídající charakteristikou služeb velmi spokojeni a „známku 5“ vybrali v případě, že byli velmi nespokojeni.

Seznam spokojenosti respondentů se všemi charakteristikami služeb prostřednictvím „indexu spokojenosti“ je uveden v tabulce níže. Čím více je hodnota indexu blíže 1, tím je pro respondenta potřeba více uspokojena a služba je pro něj dostupná.

Všechny hodnocené charakteristiky dosahují vysokého ohodnocení a pohybují se celkově v rozmezí známek od 1,56 do 2,34. Nejlépe je hodnocena spokojenost s provozem služeb (1,56), spokojenost s personálem/odborností (1,64), Spokojenost s informovaností (1,7). Relativně nejhůře je hodnocena Spokojenost s finanční dostupností (2,34), Spokojenost s kapacitou zařízení (2,34). Komplexní hodnocení je uvedeno v tabulce a odpovídajícímu grafu níže.

Tabulka: Hodnocení dostupnosti služeb – Index spokojenosti s charakteristikami služeb (Čím více je hodnota indexu blíže 1, tím je pro respondenta potřeba více uspokojena a služba je pro něho dostupná.)

	Index spokojenosti
Spokojenost s provozem služby	1,56
Spokojenost s personálem/odborností	1,64
Spokojenost s informovaností	1,7
Spokojenost s odstraněním technických bariér	1,9
Spokojenost s regionální dopravou	1,9
Spokojenost s místní/obecní dopravou	2,06
Spokojenost s časovou dostupností	2,26
Spokojenost s finanční dostupností	2,34
Spokojenost s kapacitou zařízení	2,34

Zdroj: Sociotrendy

Graf: Index spokojenosti s používanými službami (Rozmezí 1 až 5; čím menší číslo, tím větší spokojenost)

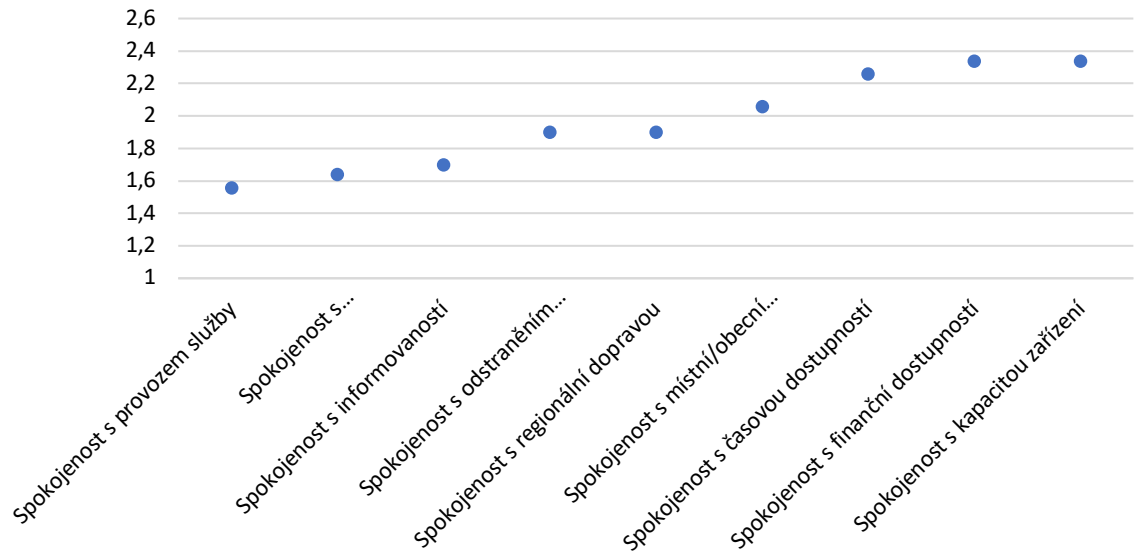

Zdroj: Sociotrendy

U spokojenosti s dostupností služeb podle cílových skupin, nejmenší spokojenost byla zjištěna mezi seniory s kapacitou zařízení (dostatek lůžek, sociálních a odborných pracovníků, rovněž u veřejnosti.

Spokojenost s finanční dostupností byla dle dotázaných relativně nižší u všech cílových skupin, nejnižší byla u osob vyloučených, v krizi a se závislostmi.

Nižší spokojenost u cílových skupin byla zjištěna u charakteristik dosahujících hodnotu vyšší než 2, jak je patrno z grafu a tabulky níže. Celkově však lze konstatovat, že spokojenost se pohybuje v průměrných hodnotách.

Graf: Index spokojenosti s dostupností služeb dle jejich charakteristik podle cílových skupin (Rozmezí 1 až 5; čím menší číslo, tím větší spokojenost)

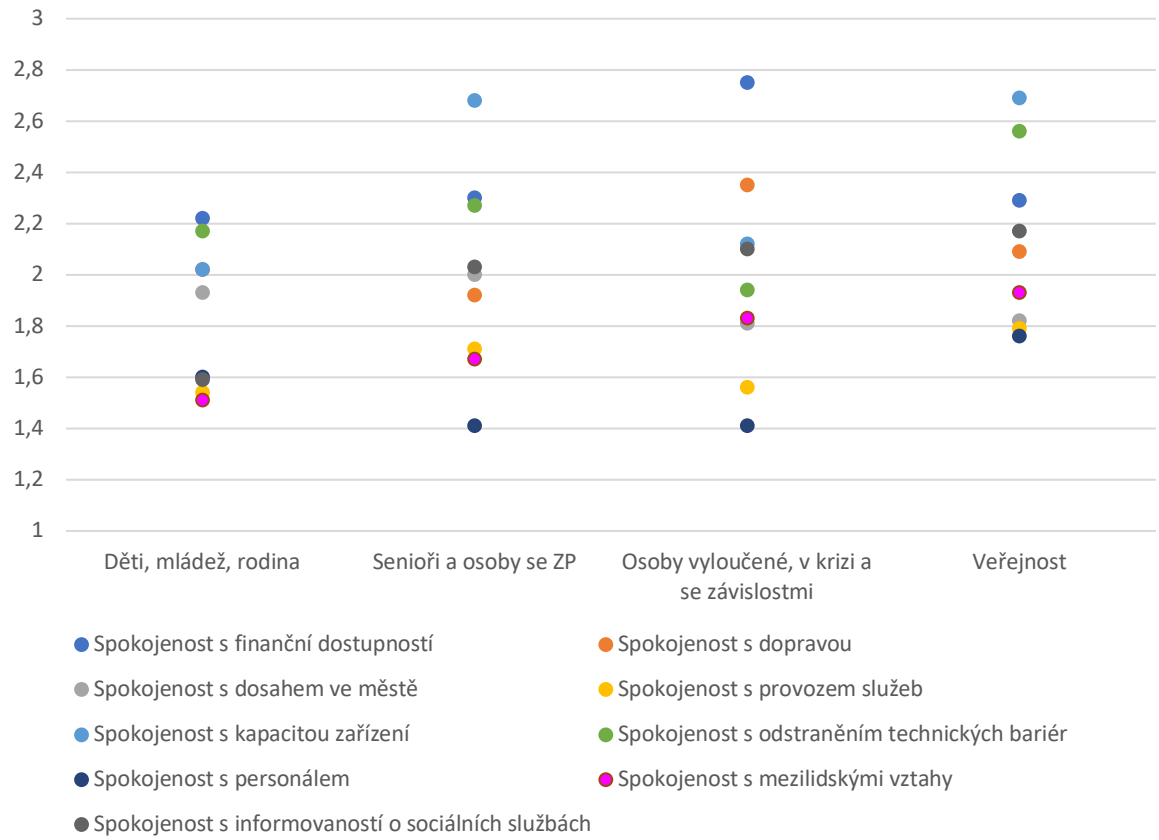

Zdroj: Sociotrendy

Tabulka: Index spokojenosti s dostupností služeb dle jejich charakteristik podle cílových skupin
(Rozmezí 1 až 5; čím menší číslo, tím větší spokojenost)

Cílová skupina a dostupnost podle charakteristik služeb	Děti, mládež, rodina	Senioři a osoby se ZP	Osoby vyloučené, v krizi a se závislostmi	Veřejnost
Spokojenost s finanční dostupností (např. služby nejsou drahé, případně se většinou neplatí)	2,22	2,3	2,75	2,29
Spokojenost s dopravou	2,02	1,92	2,35	2,09
Spokojenost s dosahem ve městě, (např. do 30 min jízdy autobusem/ dopravním prostředkem)	1,93	2	1,81	1,82
Spokojenost s provozem služeb (např. je vhodné rozmezí provozní doby)	1,54	1,71	1,56	1,79
Spokojenost s kapacitou zařízení (je dostatek lůžek, sociálních a odborných pracovníků, není nutno dlouho čekat, pod.)	2,02	2,68	2,12	2,69
Spokojenost s odstraněním technických bariér (v zařízeních)	2,17	2,27	1,94	2,56
Spokojenost s personálem/odborností a kvalifikací	1,6	1,41	1,41	1,76
Spokojenost s mezilidskými vztahy (ochotou, komunikací apod.)	1,51	1,67	1,83	1,93
Spokojenost s informovaností o sociálních službách	1,59	2,03	2,1	2,17

Zdroj: Sociotrendy

1.7 Shrnutí

- Výzkumný soubor uživatelů sociálních služeb a služeb navazujících a veřejnosti jako potenciálních uživatelů služeb tvořilo 305 jedinců žijících na Mohelnicku. V souboru byli zastoupeni občané náležející do cílových *skupin Děti, mládež, rodina; Senioři a osoby se zdravotním postižením; Osoby vyloučené, v krizi a se závislostmi a Veřejnost*.
- Materiální zajištění domácnosti je celkově vnímáno u téměř poloviny dotázaných jako „průměrně zajištěné". Lepší, než průměrné zajištění uvedla čtvrtina dotázaných.
- Spíše dostatek informací o sociálních službách a službách navazujících má třetina respondentů. Čtvrtina respondentů odpověděla, že informace rozhodně má. Desetina informacemi někdy má, někdy nemá. Více než pětina z dotázaných uvedla, že informace nepotřebuje.
- Hlavním zdrojem pro získání informací z oblasti služeb jsou u více než čtvrtiny dotázaných osoby blízké. Jako další informační zdroj u pětiny dotázaných byl uveden internet. Dalšími informačními zdroji byly hromadné sdělovací prostředky (TV, noviny), dále besedy, přednášky a sociální pracovníci.
- Za nejdůležitější služby bylo považováno zejména bydlení pro nízkopříjmové osoby a rodiny, služby pro občany v krizi, specifické programy pro rodiny, dluhové poradenství, vybudování bytů pro krátkodobé bydlení pro občany v životní krizi, rozšíření nabídky pro využití volného času a společenských kontaktů pro různé skupiny občanů, služby pro matky na mateřské dovolené, rozšíření služeb pro seniory a jejich rodiny, poradenství k oblastem ohrožující zdraví a bydlení pro seniory.
- Cílem dotazu na ochotu měsíčně připlácet, mimo příspěvek na péči, do určité částky za měsíc za služby bylo zjistit reakci respondentů na připlácení. Částku do 500,- Kč jsou ochotny přispívat více než dvě pětiny dotázaných. Necelá desetina dotázaných je ochotna připlácet částkou do 50,- Kč. Pětina respondentů se vyjádřila tak, že není ochotna přispívat na služby žádnou finanční částkou.
- Velká spokojenost využívaných služeb byla zaznamenána se službami Pečovatelská služba, Sociálně zdravotní služby, Domovy pro seniory, Chráněné bydlení, Chráněné dílny, Denní stacionáře, Sociální poradenství.
- Spokojenost respondentů s dostupností služeb, které využívají nebo je již někdy využívali byla zjišťována prostřednictvím dotazů na celkovou spokojenost s jednotlivými charakteristikami služeb. Všechny hodnocené charakteristiky dosahovaly vysokého hodnocení a jednalo se zejména o spokojenost s provozem služeb. Nejhůře byla hodnocena spokojenost s finanční dostupností (2,3).

2. Výzkum zadavatelů sociálních služeb a služeb navazujících na Mohelnicku

2.1 Charakteristika souboru zadavatelů sociálních služeb a služeb navazujících

Metodologie výzkumu

Výzkum mezi zadavateli sociálních služeb a služeb navazujících na Mohelnicku byl realizován v průběhu listopadu – prosince 2018. Z pohledu typu výzkumu šlo o kvantitativní výzkum formou dotazníkového šetření. Výzkum byl doplněn o analýzu dokumentů a kvalitativní výzkumné metody.

Cílem šetření bylo zmapovat potřeby obcí náležejících do ORP Mohelnicko především s ohledem na sociální služby využívané obyvateli obcí, chybějící články v oblasti péče, jaké typy sociálních služeb a služeb navazujících chybějí dle názoru zadavatelů pro jednotlivé cílové skupiny.

Pro účast ve výzkumu byli osloveni všichni zadavatelé služeb na Mohelnicku dle seznamu, jednalo se o záměrný vyčerpávající výběr. Výzkumného šetření se účastnilo 14 obcí z celkového počtu 14 oslovených obcí na Mohelnicku, tj. 100 % respondentů z cílového souboru. Respondenty byli starostové obcí nebo jejich pověření zástupci.[3]

2.2 Poskytované sociální služby a služby navazující včetně specifikací cílových skupin

Informovanost o sociálních službách a službách navazujících

Informovanost o službách je jednou z důležitých podmínek pro správné fungování systému a zajišťuje hladký transfer uživatelů služeb a vyšší srozumitelnost a orientaci ve službách. Téměř dvě třetiny obcí (64,3 %) uvedly, že občané informace o službách spíše mají. Občasné informace (jak kdy) má pětina (21,4 %) obyvatel. Okolnost, že informace obyvatelé rozhodně mají, uvedla větší desetina obcí (14,3 %). Informovanost o službách z pohledu obcí je upřesněna v následujícím grafu.

Graf: Informovanost o službách (%, N=14)

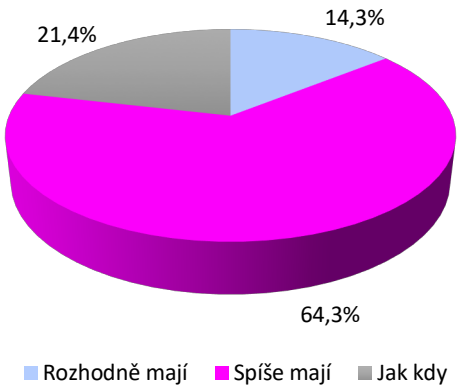

Zdroj: Sociotrendy

[3] Jednalo se o spolupracující obce: Klopina, Krchleby, Líšnice, Loštice, Maletín, Mírov, Mohelnice, Moravičany, Palonín, Pavlov, Police, Stavenice, Třeština, Úsov.

Poskytované sociálních služby a služby navazující

Poskytované sociální služby byly zjišťovány prostřednictvím výroků obcí na Mohelnicku. Poskytované služby jsou prezentovány v tabulce seznamem služeb dle paragrafového vyjádření, následně jsou uvedeny služby navazující.

Pro každou službu jsou uvedeny jednotlivé skupiny obyvatel, pro které je služba poskytována. V předposledním sloupci jsou uvedeny počty poskytovatelů, kteří na dotaz odpověděli a v posledním sloupci podíl (%) obcí, které se výzkumu účastnily.

Tabulka: Poskytované služby dle obcí Mohelnicka

Služby	Skupiny obyvatel, pro které je služba poskytována	Počet obcí (zadavatelů služeb), které odpověděly	%
Sociální poradenství (§ 37)	Rodina, děti, mládež	2	14,3
	Senioři	2	14,3
	Osoby se zdravotním postižením	1	7,1
	Národnostní menšiny a cizinci	1	7,1
	Osoby ohrožené sociálním vyloučením	1	7,1
Osobní asistence (§ 39)	Rodina, děti, mládež	1	7,1
	Senioři	5	35,7
	Osoby se zdravotním postižením	2	14,3
Pečovatelská služba (§ 40)	Senioři	7	50
	Osoby se zdravotním postižením	4	28,6
Podpora samostatného bydlení (§ 43)	Rodina, děti, mládež	2	14,3
	Senioři	1	7,1
Odlehčovací služby (§ 44)	Senioři	3	21,4
Denní stacionáře (§ 46)	Osoby se zdravotním postižením	2	14,3
Domovy pro seniory (§ 49)	Senioři	4	28,6
Domovy se zvláštním režimem (§ 50)	Osoby ohrožené sociálním vyloučením	1	7,1
Chráněné bydlení (§ 51)	Senioři	1	7,1
Sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních lůžkové péče (§ 52)	Senioři	2	14,3
Raná péče (§ 54)	Rodina, děti, mládež	2	14,3
Telefonická krizová pomoc (§ 55)	Rodina, děti, mládež	1	7,1
	Senioři	1	7,1

Služby	Skupiny obyvatel, pro které je služba poskytována	Počet obcí (zadavatelů služeb), které odpověděly	%
Tlumočnické služby (§ 56)	Osoby se zdravotním postižením	1	7,1
	Národnostní menšiny a cizinci	1	7,1
Azylové domy	Osoby ohrožené sociálním vyloučením	1	7,1
Kontaktní centra (§ 59)	Osoby ohrožené sociálním vyloučením	1	7,1
Nízkoprahová denní centra (§ 61)	Rodina, děti, mládež	1	7,1
Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi (§ 65)	Rodina, děti, mládež	1	7,1
Terénní programy (§ 69)	Senioři	1	7,1
	Osoby ohrožené sociálním vyloučením	2	14,3
Sociální rehabilitace (§ 70)	Osoby se zdravotním postižením	1	7,1
Kluby seniorů	Senioři	6	42,9
Dluhové poradenství	Rodina, děti, mládež	1	7,1
	Osoby ohrožené sociálním vyloučením	1	7,1
Chráněné dílny	Osoby se zdravotním postižením	3	21,4
Jídelny	Senioři	3	21,4
Šatníky	Osoby ohrožené sociálním vyloučením	1	7,1
Sociálně zdravotní ošetřovatelské služby	Senioři	4	28,6
	Osoby se zdravotním postižením	2	14,3
Volnočasové aktivity	Senioři	4	28,6
Sociálně psychiatrické služby pro duševně nemocné	Osoby se zdravotním postižením	1	7,1
Půjčování kompenzačních pomůcek	Senioři	1	7,1
	Osoby se zdravotním postižením	3	21,4

Zdroj: Sociotrendy

Poskytovatelé služeb a formy jejich podpory

Mezi nejvýznamnějšího a hlavního poskytovatele sociálních služeb obce uváděli Charitu Zábřeh. Mezi individuálními poskytovateli byly dále uvedeny následující organizace: Dům pro seniory v Mohelnici, LDN Zábřeh, Společnost Podané ruce, SOS Kompas, Armáda Spásy, Jdeme Autistům Naproti, Raná péče Olomouc, Domov pro seniory a pečovatelská služba Mohelnice, Anděl na drátě z.ú., Alzheimercentrum Zábřeh, Domov u Třebůvky, DDM Magnet Mohelnice, Sklíčko, z.s. Mohelnice, Domov seniorů – Mohelnice, Loštice, Úsov.

Větší polovina souboru obcí (90 %) se shodla na formě pomoci poskytovatelům služeb prostřednictvím finanční pomoci z rozpočtu obce. Necelá desetina uvedla formu finanční pomoci nebytovým zajištěním služby.

Mapování problémů u cílových skupin z pohledu obcí

Do nejohroženější skupiny dle vyjádření téměř všech oslovených obcí patří cílová skupina *Osoby ohrožené sociálním vyloučením (nízkopříjmové osoby, nemajetní, drogově závislí, alkoholově závislí apod.)*. Dle indexu Intenzity ohroženosti je uvedená skupina ohrožena v míře 2,08 na celkové stupnici 1 až 5, přičemž hodnota 1 znamená největší intenzita problémů a 5 nejmenší. Na druhém místě dle obcí je uvedena cílová skupina *Senioři* s indexem intenzity problémů 2,46. Na třetím místě skupina *Rodina, děti, mládež* s indexem problémů 2,5. Souhrnná tabulka a graf se všemi indexy je uveden níže.

Tabulka: index Intenzity problémů (Na stupnici 1 až 5, přičemž hodnota 1 znamená největší ohroženost a 5 nejmenší)

Cílové skupiny	Index ohroženosti
Osoby ohrožené sociálním vyloučením (nízkopříjmové osoby, nemajetní, drogově závislí, alkoholově závislí apod.)	2,08
Senioři	2,46
Rodina, děti, mládež	2,5
Osoby se zdravotním postižením	2,58
Národnostní menšiny a cizinci	2,85

Zdroj: Sociotrendy

Graf: index Intenzity problémů
(Na stupnici 1 až 5, přičemž hodnota 1 znamená největší intenzita problémů a 5 nejmenší)

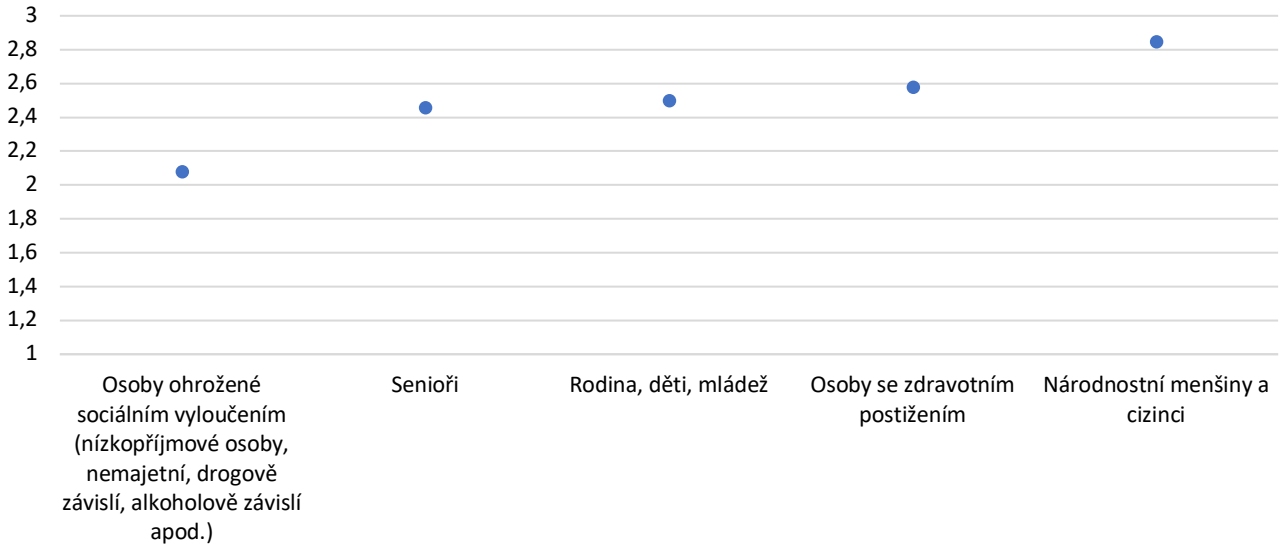

Zdroj: Sociotrendy

2.3 Požadavky obcí s ohledem na sociální služby a služby navazující

Požadavky na zlepšení situace

Obce vnímají jako zásadní a nevýhodnou situaci ohledně *podmínek pro získání dotací a grantů pro sociální služby*. Na prvním místě v rámci sledování indexu potřebnosti s ohledem na sociální služby uváděla většina obcí, že by se měla změnit situace v oblasti zjednodušení administrativních podmínek, přičemž míra indexu byla nejvyšší, tedy 1,3 (na stupnici 1 až 5). Na druhém místě se umístil požadavek na Dlouhodobé financování sociálních služeb s indexem potřebnosti 1,67. Na třetím místě je *větší ochota ke sponzorování sociálních služeb* s indexem potřebnosti 1,78 a na dalším místě *větší spolupráce obcí s poskytovateli sociálních služeb* (1,9). Souhrnná tabulka a graf se všemi indexy je uveden níže a seřazen dle indexu potřebnosti.

Tabulka: index Intenzity potřebnosti změny (Na stupnici 1 až 5, přičemž hodnota 1 znamená největší intenzita potřebnosti změny a 5 nejmenší)

Oblasti dle pořadí	Index
Zjednodušení podmínek pro získání dotací a grantů pro sociální služby	1,38
Dlouhodobé financování sociálních služeb	1,67
Větší ochota ke sponzorování sociálních služeb	1,78
Větší spolupráce obcí s poskytovateli sociálních služeb	1,9
Rozšíření sortimentu nabídky sociálních služeb	2,22
Větší spolupráce navzájem mezi obcemi	2,22
Zvýšení kapacity již existujících služeb	2,4
Větší informovanost o sociálních službách	2,5
Lepší dopravní dostupnost	2,58
Podílení se jiných obcí na financování sociálních služeb ve Vaší obci (pokud občané jiných obcí využívají sociální služby ve Vaší obci)	2,88

Zdroj: Sociotrendy

Graf: index Intenzity potřebnosti změny
(Na stupnici 1 až 5, přičemž hodnota 1 znamená největší intenzita potřebnosti a 5 nejmenší)

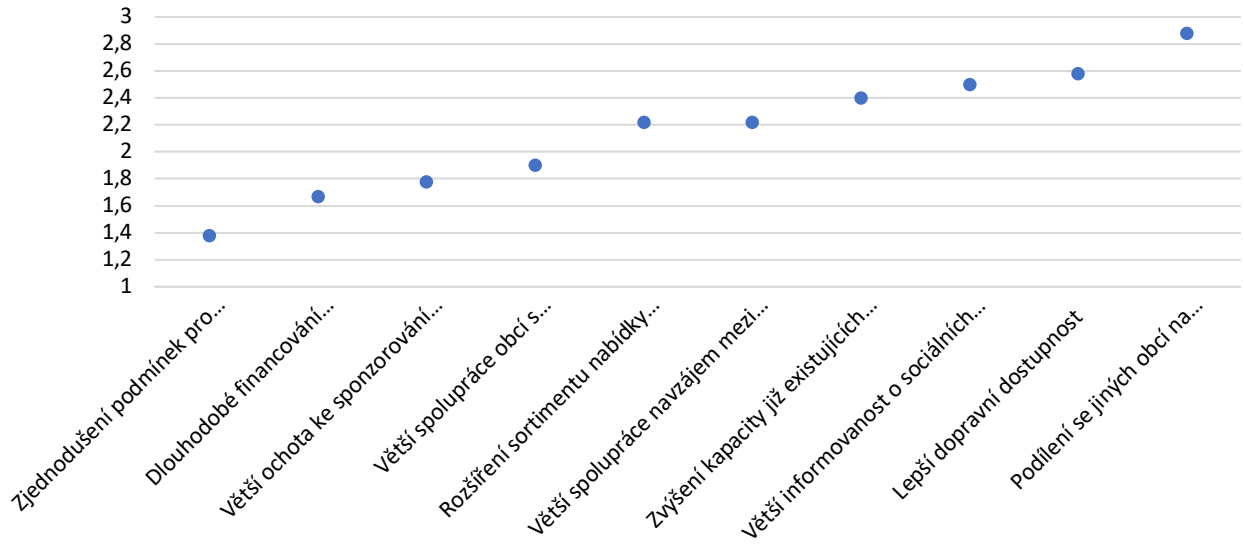

Zdroj: Sociotrendy

Chybějící a potřebné služby

S ohledem na chybějící a potřebné služby, zástupci obcí vnímají z pohledu občanů nedostatek zejména *Bydlení pro seniory*, dále požadovali *Rozšíření služeb pro zdravotně postižené občany a jejich rodiny a Rozšíření služeb pro seniory a jejich rodiny.* Ostatní výčet všech sledovaných služeb je uveden v souhrnné tabulce a grafu níže.

Tabulka: index potřebnosti (Na stupnici 1 až 5, přičemž hodnota 1 znamená největší potřebnost a 5 nejmenší)

Služby	Index potřebnosti
Bydlení pro seniory	1,85
Rozšíření služeb pro zdravotně postižené občany a jejich rodiny	1,91
Rozšíření služeb pro seniory a jejich rodiny	1,91
Dostupná lékařská péče	1,92
Odstraňování technických bariér nájezdy na kočárky, vytvoření/rozšíření nápisů pro nevidomé, zvukových signálů, umístění madel v obtížně přístupných prostorách apod.	2,36
Konkrétní aktivity, např. rekonstrukce již existujících zařízení	2,44
Bydlení pro osoby se zdravotním postižením	2,5
Bydlení pro nízkopříjmové osoby a rodiny	2,55
Podpora dobrovolnictví	2,6
Vybudování denního centra	2,78
Vybudování bytů pro krátkodobé bydlení pro občany v životní krizi	2,8

Rozšíření nabídky pro využití volného času	2,86
Rozšíření informovanosti pro různé oblasti života: výchova dětí, vedení domácnosti, učení dítěte, sociální, sociálně právní, zdraví, právní, získání bytu apod.	3
Rozšíření informovanosti o oblastech problémů ohrožující lidské zdraví (např. o protidrogové prevenci) pro různé skupiny občanů.	3
Podpora pěstounské péče	3
Služby pro občany v krizi (drogově závislé, sociálně vyloučené, občany bez domova, občany nezvládající tíživé životní situace apod.)	3,09
Rozšíření poradenství pro různé oblasti života	3,1
Rozšíření poradenství o oblastech problémů ohrožující lidské zdraví (např. o protidrogové prevenci, závislosti, poruchy příjmu potravy, zvládání stresu apod.).	3,18
Rozšíření služeb umožňujících soběstačnost jedince v přirozeném prostředí (stravování, vedení domácnosti apod.), tj. pečovatelské služby	3,18
Rozšíření sociální rehabilitace	3,2
Služby pro osamělého rodiče s dítětem (dětmi) v krizových sociálních situacích (domácí násilí, rozvody apod.)	3,25
Služby zaměřené na získání zaměstnání	3,27
Specifické programy pro mladé rodiny s dětmi (např. hlídání dětí, mateřská centra…)	3,33
Rozšíření nabídky v možnostech stravování (rozšíření/vybudování jídelen)	3,36
Dluhové poradenství	3,4
Specifické programy pro rodiny (např. nácvik komunikačních dovedností, zvládání zátěžových, resp. konfliktních situací, předrozvodové, případně porozvodové situace, terénní sociální pomoc v rodinách.	3,42
Vybudování/rozšíření azylových domů	3,5
Služby orientované na menšiny ve společnosti (uprchlíky, jiné národnosti apod.)	4

Zdroj: Sociotrendy

Graf: index potřebnosti

(Na stupnici 1 až 5, přičemž hodnota 1 znamená největší potřebnost a 5 nejmenší)

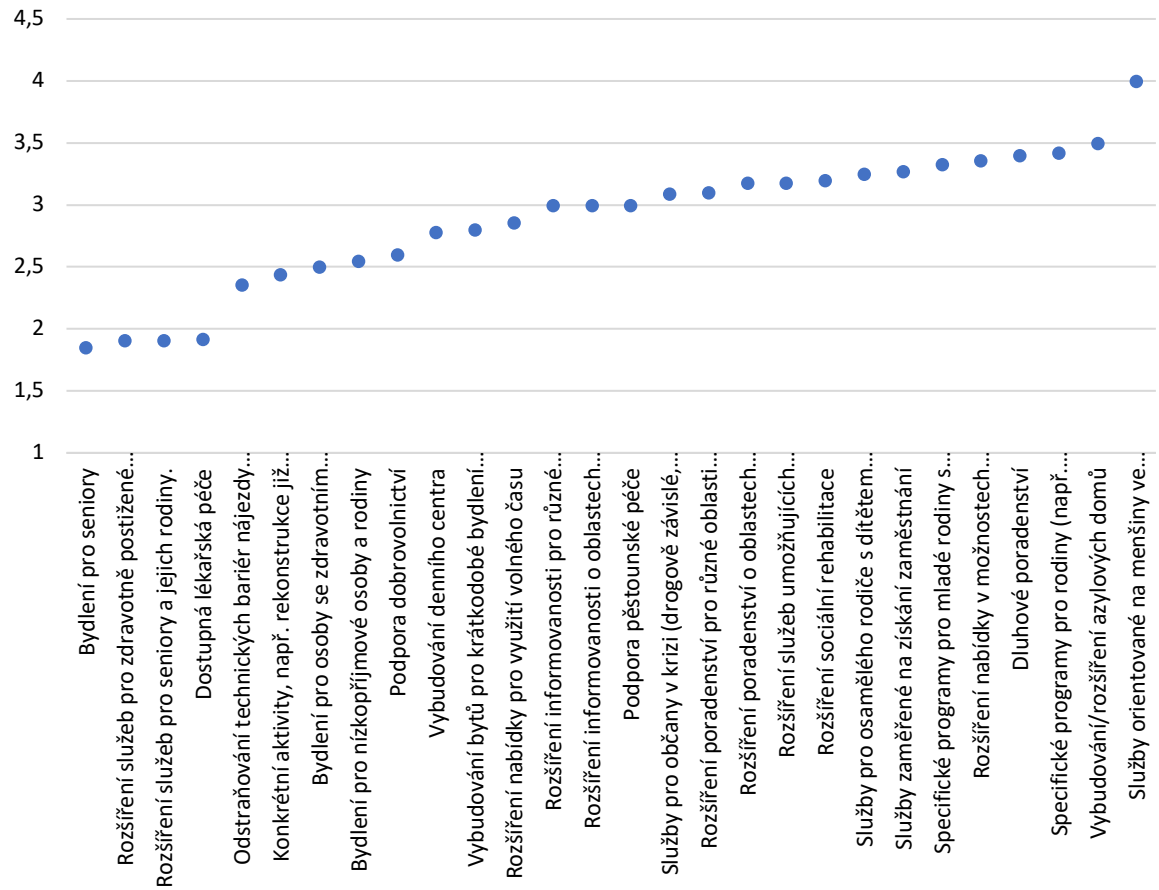

Zdroj: Sociotrendy

Ostatní chybějící služby

Zástupci obcí se měli dále možnost vyjádřit k ostatním nebo specifickým službám, které na obcích chybí či u nich nepůsobí. Většina obcí se vyjádřila, že u nich nepůsobí určitá forma *Oddlužovací společnosti.* Téměř 92,3 % obcí uvedlo, že nepůsobí žádná oddlužovací společnost, 7,1 % uvedlo, že neví, jak je blíže uvedeno v grafu níže.

Graf: Působnost oddlužovací společnosti (%, N=14)

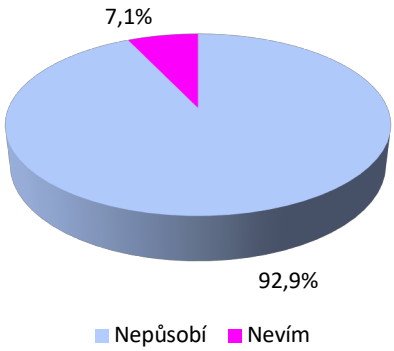

Zdroj: Sociotrendy

Požadavky na metodickou podporu a pomoc

Obce sdělovaly své názory na metodickou podporu a administrativní pomoc. Již v předchozí části výzkumného šetření bylo uvedeno, že by obce přivítaly méně byrokratické zátěže a konkrétně požadovaly zejména *zjednodušení podmínek pro získání dotací a grantů pro sociální služby*.

Další požadavky a připomínky byly upřesněny volnou formou prostřednictvím vlastních výroků obcí, konkrétně:

- *"Velice dobrá spolupráce s KÚ v Olomouci."*
- *„Metodickou podporu zajišťuje aktuálně SPRSS Jeseník – dostatečná podpora a velmi dobrý přístup – bez jakýchkoliv výhrad."*
- *„Někdy méně byrokracie od úřadů a více konkrétní spolupráce."*

Většina obcí se vyjadřovala ke spolupráci s různými orgány a institucemi v rámci metodické podpory. Většina obcí tuto spolupráci hodnotila kladně. Nejlépe hodnotila spolupráci s místním úřadem práce, dále spolupráci s městem Mohelnice, rovněž s Olomouckým krajem., Spolupráce s ministerstvy byla vnímána jako průměrná.

2.4 Podpora veřejné informovanosti

S ohledem na požadavek zvyšující se informovanosti zejména občanů byly obcím kladeny dotazy na různou šíři veřejné informovanosti. Obce se vyjadřovaly k celé řadě zveřejňovaných informací, které umísťují na webu a týkají se života obyvatel přímo i nepřímo v souvislosti s potřebami nebo využívanými sociálními službami.

V první řadě byl vznesen dotaz na obce v souvislosti se zpracovaným strategickým dokumentem, který by obsahoval též kapitolu sociální oblasti a byl zveřejněn. Více než polovina souboru obcí uvedla, že takto specifikovaný strategický dokument nemá, tedy 64,3 % obcí výzkumného souboru. Avšak necelá třetina obcí uvedla, že takový strategický dokument má (28,6 %). Necelá desetina obcí (6,7 %) uvedla, že takový strategický dokument nemá, ale připravuje se. Souhrnný graf s údaji je uveden níže.

Graf: Výskyt a zveřejnění strategického dokumentu, který obsahoval i sociální oblast (N=14)

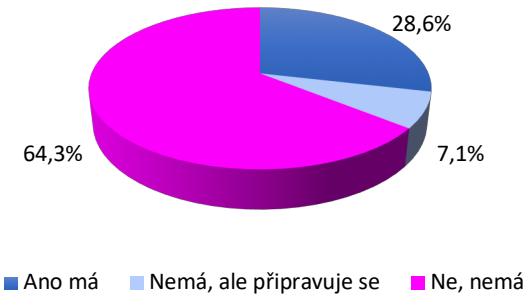

Zdroj: Sociotrendy

Obce se vyjadřovaly, zda disponují určitou obecně závaznou vyhláškou nebo nařízením na ochranu obyvatel. Zde polovina obcí uvedla, že takovou vyhlášku má k dispozici (50 %). Druhá polovina vyhlášku nemá. Souhrnný graf s údaji je uveden níže.

Graf: Výskyt obecně závazné vyhlášky nebo nařízení na ochranu obyvatel. (N=14)

Zdroj: Sociotrendy

U obcí bylo také zjišťováno, zda mají obecně závaznou vyhlášku nebo nařízení ohledně přidělování obecních bytů. Zde drtivá většina obcí uvedla, že takovou vyhlášku nemá zpracovanou (78,6 %). Ostatní obce uvedly, že vyhlášku mají zpracovanou (21,4 %). Souhrnný graf s údaji je uveden níže.

Graf: Výskyt obecně závazné vyhlášky nebo nařízení na přidělování obecních bytů (N=14)

Zdroj: Sociotrendy

Obce se vyjadřovaly i k otázce, zda disponují obecními byty. Většina souboru uvedla, že má k dispozici obecní byty (85,7 %) a disponuje celkem 326 byty. Necelá pětina obcí uvedla, že obecní byty k dispozici nemá (14,3 %). V Mohelnici je 152 malometrážních bytů. Souhrnný graf s údaji je uveden níže.

Graf: Dispozice obecních bytů na obcích (N=14)

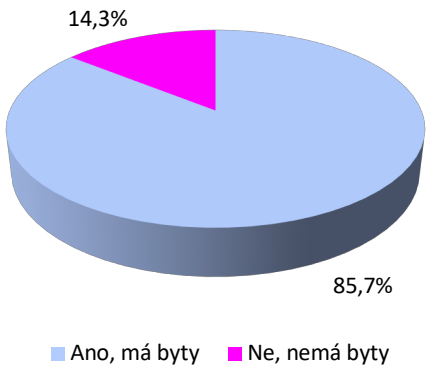

Zdroj: Sociotrendy

2.5 Ekonomická situace obcí

S ohledem na prioritní oblasti Akčního plánu Olomouckého kraje, který je prováděcím předpisem Střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb v Olomouckém kraji pro roky 2018-2020 a v souladu s Minimálními kritérii plánování rozvoje sociálních služeb na krajské úrovni, je nezbytné rozvíjet součinnost a finanční participaci obcí na zajištění dostupnosti svého území sociálními službami. U obcí na Mohelnicku byly zjišťovány jednak celkové finanční náklady obcí, jednak finanční náklady, které jsou vydávány na oblast sociálních služeb v obcích.

Níže jsou předloženy souhrnné údaje odrážející celkovou ekonomickou situaci obcí ve vztahu k obyvatelstvu a službám, které jsou zaokrouhleny v tisíci korunách.

Celkově ekonomická situace obcí ve vztahu k obyvatelstvu a službám na Mohelnicku pro rok 2017 je následující:

- Na sociální služby je vynakládáno obvykle cca 0,6 % nákladů obce, což je průměrně 158 tis Kč.
- Průměrné náklady na obec jsou 26 450 tis. Kč [4].
- Nejvyšší náklady má Mohelnice: 204 035 tis. Kč.
- Nejnižší náklady má obec Stavenice: 2 328 tis. Kč.
- Polovina obcí (50 %) vynakládá částky v rozmezí 5 012 tis. Kč – 14 202 tis. Kč.
- Dolní čtvrtina obcí vynakládá částky v rozmezí 2 328 tis. – 5 012 tis. Kč, horní čtvrtina obcí vynakládá částky v rozmezí 14 202 tis. – 204 035 tis. Kč.
- Průměrně obce vynakládají finanční částku připadající z nákladů obce na obyvatele obce staršího 15 let ve výši přibližně 20 tis. Kč.[5]

[4] Data pro jednotlivé obce ORP Mohelnice byla zjištěna z veřejných zdrojů:

https://monitor.statnipokladna.cz/2017/obce/detail/00288659#prehled U některých obcí údaje evidovány nebyly, proto analyzovány byly údaje, které byly dostupné.

[5] Podíly finančních částek „na hlavu" z výdajů na sociální služby uvedeny nejsou, protože řada obcí finanční částky zaměřené na sociální služby a zaměstnanost ve svých výkazech neuvádí.

2.6 Shrnutí

- Výzkumného šetření se účastnilo celkem 14 obcí, což je účast 100 % z oslovených obcí na Mohelnicku.
- Více než tři čtvrtiny obcí uvedly, že občané informace o službách spíše nebo rozhodně mají, nepravidelné informace má pětina obyvatel.
- Do nejohroženější skupiny, dle vyjádření téměř všech oslovených obcí, patří cílová skupina *Osoby ohrožené sociálním vyloučením* (nízkopříjmové osoby, nemajetní, drogově závislí, alkoholově závislí apod.). Na druhém místě dle obcí je uvedena cílová skupina *Senioři*.
- Obce vnímají zejména zásadní a nevýhodnou situaci ohledně *podmínek pro získání dotací a grantů pro sociální služby*. Na prvním místě v rámci sledování indexu potřebnosti s ohledem na sociální služby uváděla většina obcí, že by se měla změnit situace v oblasti zjednodušení administrativních podmínek. Na druhém místě se umístil požadavek na *dlouhodobé financování sociálních služeb*. Na třetím místě je *větší ochota ke sponzorování sociálních služeb* a na dalším místě *větší spolupráce obcí s poskytovateli sociálních služeb*.
- S ohledem na chybějící a potřebné služby, zástupci obcí vnímají z pohledu občanů nedostatek zejména v *bydlení pro seniory*, dále požadovali *rozšíření služeb pro zdravotně postižené občany a jejich rodiny a rozšíření služeb pro seniory a jejich rodiny.*
- Většina obcí hodnotila kladně spolupráci s různými orgány a institucemi v rámci metodické podpory v oblasti sociálních služeb a zaměstnanosti. Nejlépe hodnotila spolupráci s místním úřadem práce.
- Obce vydávají na sociální služby obvykle cca 0,6 % nákladů obce, což je průměrně 158 tis Kč.

3. Výzkum poskytovatelů sociálních služeb a služeb navazujících na Mohelnicku

3.1 Charakteristika souboru poskytovatelů sociálních služeb a služeb navazujících

Metodologie výzkumu

Výzkum mezi poskytovateli sociálních služeb a služeb navazujících na Mohelnicku byl realizován v průběhu listopadu – prosince 2018. S ohledem na typ výzkumu se jednalo o kvantitativní výzkum formou dotazníkového šetření. Výzkum byl doplněn o analýzu dokumentů a kvalitativní výzkumné metody.

Cílem šetření bylo zpracovat rozdělení poskytovatelů podle cílových skupin, analyzovat typy služeb a jejich kapacitu, chybějící články v oblasti péče, jaké typy sociálních služeb a služeb navazujících, dle názoru poskytovatelů, chybějí pro jednotlivé cílové skupiny. Dále zjistit požadavky, resp. problémy poskytovatelů služeb.

Pro účast ve výzkumu byli osloveni všichni poskytovatelé služeb na Mohelnicku dle seznamu, tj. jednalo se o záměrný vyčerpávající výběr. Výzkumného šetření se účastnilo 18 služeb z celkového počtu 24 služeb působících na Mohelnicku. Jednalo se o 75 % zastoupení z celkového souboru. Respondenty byli ředitelé nebo vedoucí pracovníci jednotlivých služeb, případně zástupci pro ekonomickou část výzkumného šetření (ekonomové, personalisté apod.). Ve výzkumném souboru jeden dotazník reprezentoval informace týkající se jedné sociální služby nebo služby navazující.

3.2 Analýza typů služeb a jejich kapacity, čekací doby pro poskytnutí služby

Statut organizací

Více než dvě pětiny služeb tvoří církevní organizace (44,4 %). Větší desetinu uvádějí služby obecně prospěšné společnosti (16,7 %). Dále ostatní služby uvádějí jako statut organizace spolky (11,1 %), příspěvkové organizace kraje (11,1 %) a příspěvkové organizace obce (11,1 %). Statut všech služeb je uveden v následujícím grafu.

Graf: Statut organizací (%, N=18)

Zdroj: Sociotrendy

Forma a druh služeb

Sociální služby a služby navazující jsou rozlišovány dle formy jako služby terénní, ambulantní, pobytové týdenní, pobytové celoroční a terénní – ambulantní. Byla doplněna možnost uvést služby navazující.

Největší podíl tvoří terénní služby (44,4 %). Pětinu služeb tvoří služby navazující (22,2 %) a téměř jednu pětinu tvoří služby kombinované terénní – ambulantní formy (16,7 %). Dále větší desetinu tvoří služby pobytové celoroční (11,1 %). Nejmenší podíl souboru tvoří služby ambulantní (5,6 %).

Graf: Forma služby (%, N=18)

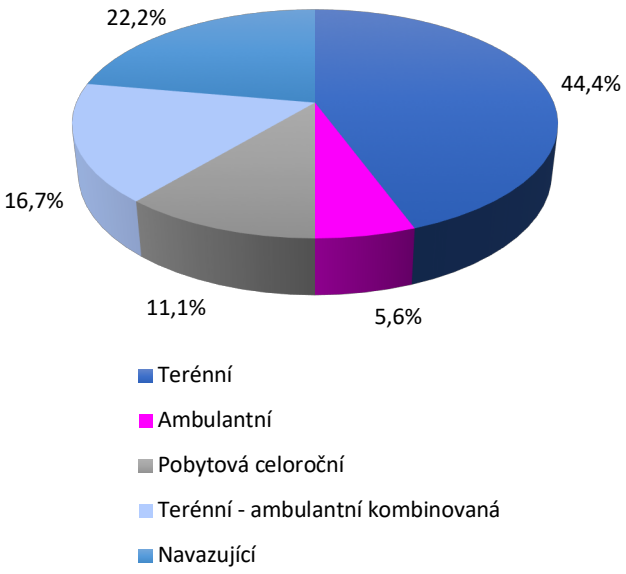

Zdroj: Sociotrendy

Sociální služby a služby navazující jsou rozlišovány dle druhu jako služby odborného sociálního poradenství, služby sociální péče a služby sociální prevence. I do tohoto třídění byly zařazeny služby navazující jako specifický druh služeb.

Čtvrtina shodně uvedla druh služby sociální prevence a služby navazující (27,8 %). Téměř dvě pětiny služeb uvedly služby sociální péče (38,9 %) a necelá desetina výzkumného souboru tvořily služby odborného sociálního poradenství (12,5 %).

Graf: Druhy služeb (%, N=18)

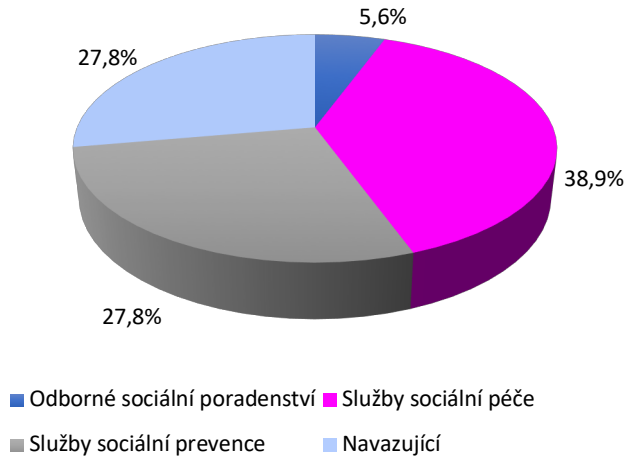

Zdroj: Sociotrendy

Hodnocení kapacity služeb

Kapacita služeb byla zjišťována jednak přímým dotazem s ohledem na formu služeb, jednak dotazem na naplněnost služeb s ohledem na poptávku po službách.

Většina služeb uvedla vyrovnanou kapacitu s poptávkou (61,1 %). Téměř dvě pětiny služeb uvedly, že poptávka převyšuje možnosti kapacity (38,9 %). Žádná služba neuvedla, že by nabídka převyšovala poptávku. Dá se konstatovat, že kapacity služeb na Mohelnicku s ohledem na stav je třeba v budoucnu posílit, což se týká zejména pečovatelských a odlehčovacích služeb, domovů pro seniory a dluhového poradenství.

Graf: Kapacita služby a poptávka po službách (N=18)

Zdroj: Sociotrendy

Rozšíření kapacity služeb

Na dotaz, zda služby plánují rozšíření kapacity a o kolik míst potřebují kapacitu rozšířit, poskytlo konkrétní údaje šest služeb. Jednalo se především o Domov pro seniory Mohelnice, kde potřebují provést rozšíření o 20 míst. Dále následovala Charita Zábřeh, která potřebuje provést rozšíření o 12 míst a Domov u Třebůvky Loštice o 10 míst. Příklady důvodů o rozšíření služeb jsou uvedeny poskytovateli služeb níže.

Tabulka: Důvody rozšíření nebo zúžení služeb

Nedostatečná personální kapacita, bezpečnost pracovníků.
Zaměření na edukační a osvětovou činnost směrem k veřejnosti, zapojení peer konzultanta do služby.
V letošním roce jsme službu rozšířili o 0,5 úvazku pro Mohelnici a okolí, jedná se o projektové místo, finančně podpořené pouze do 2/2021.
Dosavadní nedostatečná kapacita a pokrytí zájmu potencionálních klientů.
Služba má dlouhodobě plnou kapacitu a žadatele v pořadníku.
Služba má dlouhodobě naplněnou kapacitu a vede pořadník, není schopna pružně reagovat na krizovou či akutní potřebu odlehčovací služby.
Zvýšená poptávka po službě – navýšení jednotek v síti Ol. kraje od roku 2019.
Rozšíření mobilní specializované paliativní péče.
Rozsáhlost území terénní služby.
Reflektujeme připravovanou novelu ve vztahu chráněného bydlení.

Zdroj: Sociotrendy

Odmítnutí zájemci z kapacitních důvodů

Co se týče možnosti odmítnutí zájemců o službu, tři pětiny zařízení odpovídajících služeb (61,1 %) uvedly, že nemají v evidenci odmítnuté zájemce o službu, jedná se o více než polovinu souboru. Třetina služeb uvedla, že má odmítnuté zájemce (33,3 %). Jedna služba neodpověděla.

V případě, že služby nemohou klientům své služby poskytnout, nejčastěji se jednalo o nedostatečnou kapacitu v domovech pro seniory. Počet osob, které byly aktuálně odmítnuty, je uveden v následující tabulce.

Graf: Odmítnutí zájemci o službu z kapacitních důvodů (%, N=18)

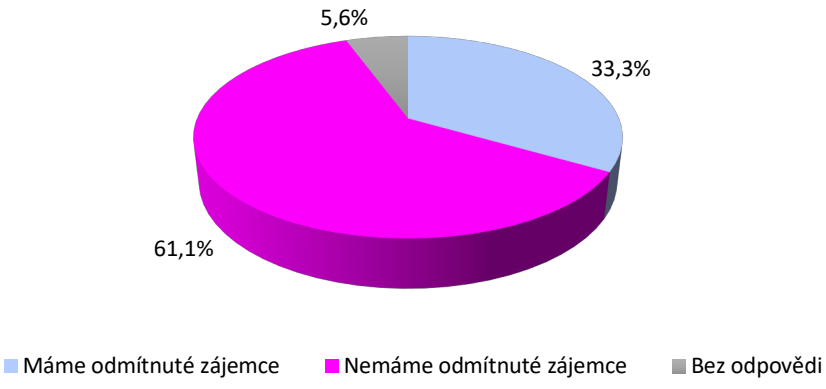

Zdroj: Sociotrendy

Tabulka: Počty aktuálně odmítnutých zájemců z kapacitních důvodů

Formy služeb	Počet
Pobytová celoroční	86
Terénní	58

Zdroj: Sociotrendy

Čekací doba pro poskytnutí služby

Třetina služeb uvádí poskytnutí služby okamžitě (33,3 %). Pětina služeb (22,2 %) je poskytnuta do roka. Dále ve více než desetině případů se jedná o poskytnutí služby do týdne (16,5 %). Některé služby nechaly otázku bez odpovědi, případně možnost nespecifikovaly (12,5 %). Graf se všemi údaji čekací doby je uveden níže.

Graf: Čekací doba pro poskytnutí služby (%, N=18)

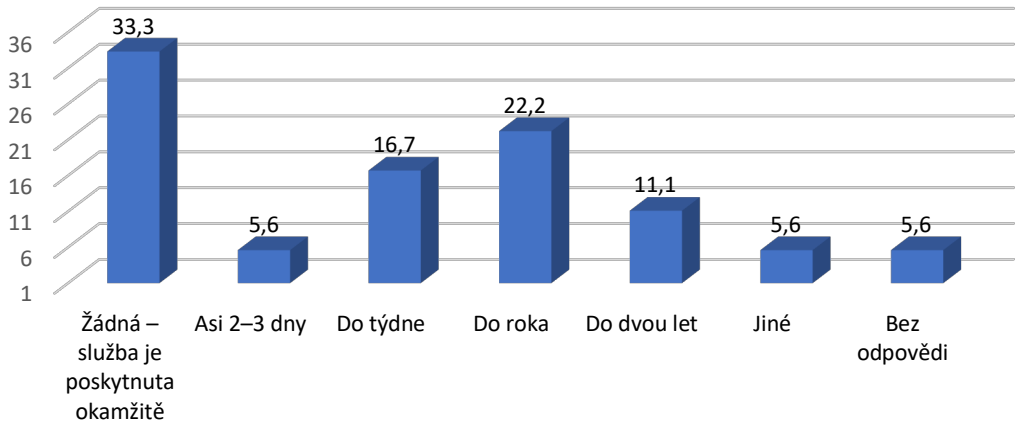

Zdroj: Sociotrendy

Vytíženost služeb – okamžitá kapacita

Okamžitá kapacita vyjadřuje maximální počet klientů v daném časovém okamžiku na jednoho sociálního pracovníka.[6] Okamžitá kapacita sociálních služeb i služeb navazujících byla zjišťována s ohledem na konkrétní formy služeb (pobytové, ambulantní, terénní, kombinované, případně navazující) v době vyplnění údajů.

Okamžitá kapacita a relevantní specifikace (počet uživatelů/klientů, počet úkonů, počet intervencí a počet kontaktů) dle vyjádření těch, kteří okamžitou kapacitu uvedli, včetně relevantních údajů k dané službě, je uvedena v následujících tabulkách. Níže uvedené údaje jsou minimálními počty klientů, kterým mohou být na Mohelnicku poskytnuty odpovídající služby.

[6] „Kdyby všichni zaměstnanci dané služby byli v práci, kolika klientům by byli schopni registrovanou službu nabídnout."

Na Mohelnicku jsou sociální pracovníci schopni registrovanou službu okamžitě nabídnout:

- minimálně 66 klientům služby pobytové,
- minimálně 199 klientům služby terénní,
- minimálně 40 klientům kombinované služby terénní – ambulantní,
- minimálně 15 klientům služby ambulantní,
- minimálně 100 klientům služby navazující.

V řádcích tabulek jsou uvedeny sumární hodnoty za jednu formu služby (dle §), poslední řádek obsahuje celkové sumární hodnoty. Pokud nejsou hodnoty v tabulkách vyplněny, údaje nebyly k dispozici anebo pro danou formu služeb nejsou relevantní.

Tabulka: Okamžitá kapacita pobytových služeb celkem

Název služby (dle §)	počet uživatelů/klientů	počet lůžek
Domov pro seniory a pečovatelská služba Mohelnice	5	21
Domov u Třebůvky Loštice, příspěvková organizace	45	45
Celkem	*50*	*66*

Zdroj: Sociotrendy

Tabulka: Okamžitá kapacita terénních služeb celkem

Název služby (dle §)	počet uživatelů/klientů	počet úkonů	počet intervencí	počet kontaktů
Společnost Podané ruce, o.p.s.	1	1	1	1
Domov pro seniory a pečovatelská služba Mohelnice	8			
Charita Zábřeh	187			160
SOS DĚTSKÉ VESNIČKY	3	3	3	3
Celkem	*199*	*4*	*4*	*164*

Zdroj: Sociotrendy

Tabulka: Okamžitá kapacita kombinovaných služeb terénních – ambulantních celkem

Název služby (dle §)	počet uživatelů/klientů	počet úkonů	počet intervencí	počet kontaktů
Charita Zábřeh	14			
Společnost Podané ruce o. p. s.	26	1	1	1
Celkem	*40*	*1*	*1*	*1*

Zdroj: Sociotrendy

Tabulka: Okamžitá kapacita ambulantních služeb

Název služby	počet uživatelů/klientů
Charita Zábřeh	15

Zdroj: Sociotrendy

Bezbariérová obslužnost služeb

S možnostmi přijetí uživatelů souvisí také vnější podmínky dané architektonickým uspořádáním zařízení. Vzhledem k častým požadavkům služeb na materiální vybavení včetně potřeb vhodných prostor bylo provedeno dotazování i na bezbariérovou obslužnost. Drtivá většina poskytovatelů služeb (77,7 %) má zajištěnou bezbariérovost. Necelá pětina souboru (16,7 %) ji zajištěnou nemá, přičemž uvádějí, že není třeba zajištění bezbariérové obslužnosti v rámci poskytování služeb. Bez odpovědi otázku nechala necelá desetina souboru (5,6 %). Následující graf upřesňuje situaci bezbariérové obslužnosti.

Graf: Bezbariérová obslužnost

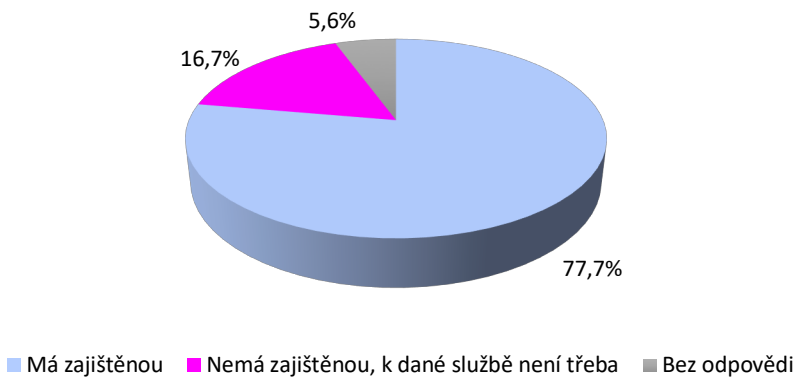

Zdroj: Sociotrendy

3.3 Rozdělení služeb dle cílových skupin

Sociální služby a služby navazující jsou nabízeny různým cílovým skupinám jako svým klientům. Dle Organizačního řádu a jednacího řádu Řídící skupiny a Pracovních skupin komunitního plánování sociálních služeb na Mohelnicku byly zřízeny následující pracovní skupiny:

- *Děti, mládež, rodina*
- *Senioři a osoby se zdravotním postižením*
- *Osoby sociálně vyloučené, osoby v krizi a osoby se závislostmi*
- *Cílové skupiny společné (služby společné pro všechny cílové skupiny)*

Skupiny zastupují a koordinují aktivity směřující k zajištění relevantních služeb s ohledem na potřeby cílových skupin obyvatel. Účelem specifikace cílových skupin není detailní zařazení klienta jako uživatele služeb do všech relevantních cílových skupin, ale možnost zařazení s ohledem na převažující orientaci služeb nabízených různým specifickým cílovým skupinám. Pro rozdělení služeb nabízených relevantními poskytovateli dle cílových skupin jsme se dotazovali poskytovatelů na upřesnění odpovídajícího podílu cílových skupin, jimž jsou služby poskytovány. Konkrétně se jednalo o dotaz, které z následujících skupin jsou klienty jejich služby s tím, že mohli uvést více možností. U každé varianty, uváděli procentní údaje odpovídající podílu cílových skupin, jimž jsou služby poskytovány.

Upřesnění počtu sociálních služeb a služeb navazujících pro jednotlivé cílové je uvedeno následně. Prakticky byly cílové skupiny klientů tříděny do uvedených skupin, do nichž klienti služeb spadají.

Třídění služeb s ohledem na výběr jedné cílové skupiny

Služby jsou nabízeny i několika cílovým skupinám osob. Služby byly rozděleny podle jedné cílové skupiny, a to takové, která byla uváděna s největším podílem ze všech dalších skupin klientů, kterým byly služby nabízeny.

Rozdělení služeb dle jedné cílové skupiny bylo důležité kvůli možnosti porovnání různých charakteristik služeb právě ve vztahu k cílovým skupinám.

1. Cílová skupina – Děti, mládež, rodina

Název organizace	Název služby dle poskytovatele
Společnost Podané ruce o. p. s.	NZDM v Mohelnici a Zábřehu
DDM Magnet Mohelnice	Služba navazující
SOS dětské vesničky	Sociálně aktivizační služba pro rodiny s dětmi

Zdroj: Sociotrendy

2. Cílová skupina – Senioři a osoby se zdravotním postižením

Název organizace	Název služby dle poskytovatele
Charita Zábřeh	Sociální rehabilitace
Charita Zábřeh	Denní stacionář Okýnko
Domov pro seniory a pečovatelská služba Mohelnice	Pečovatelská služba
Domov pro seniory a pečovatelská služba Mohelnice	Domovy pro seniory
Charita Zábřeh	Osobní asistence
Charita Zábřeh	Odlehčovací služba
Charita Zábřeh	Pečovatelská služba
Charita Zábřeh	Domácí zdravotní a hospicová péče
Charita Zábřeh	Fyzioterapie, léčebné rehabilitace a masáže
OPS Hvězdička	Služba navazující
Reparto Zábřeh s.r.o.	Chráněné dílny
Domov u Třebůvky Loštice, příspěvková organizace	Chráněné bydlení
Sklíčko Mohelnice, z. s.	Navazující

Zdroj: Sociotrendy

3. Cílová skupina – Osoby sociálně vyloučené, osoby v krizi a osoby se závislostmi

Název organizace	Název služby dle poskytovatele
Společnost Podané ruce, o.p.s.	Terénní programy

Zdroj: Sociotrendy

4. Cílová skupina – Cílové skupiny společné (služby společné pro všechny cílové skupiny)

Název organizace	Název služby dle poskytovatele
Charita Zábřeh	odborné sociální poradenství

Zdroj: Sociotrendy

Čekací doba dle cílových skupin

Pro cílovou skupinu *seniorů* je s ohledem na formu služby obvyklá čekací doba až jeden rok Naopak obvykle pro ostatní cílové skupiny s ohledem na povahu služeb je žádná až do týdne. Souhrnně viz následující tabulka.

Tabulka: Obvyklá čekací doba dle cílových skupin

Cílové skupiny	Obvyklá čekací doba
Děti, mládež, rodina	žádná až 3 dny
Senioři a osoby se zdravotním postižením	týden až 1 rok
Osoby sociálně vyloučené, osoby v krizi a osoby se závislostmi	žádná, služba je poskytnuta okamžitě
Cílové skupiny společné (služby společné pro všechny cílové skupiny)	žádná až do týdne

Zdroj: Sociotrendy

Počet klientů sociálních služeb a služeb navazujících

Vývoj počtu klientů dle druhů a forem sociálních služeb je uveden v grafech níže. Počet klientů sociální péče a sociální prevence s ohledem na předcházející období narůstá.

Graf: Vývoj počtu klientů dle druhů služeb

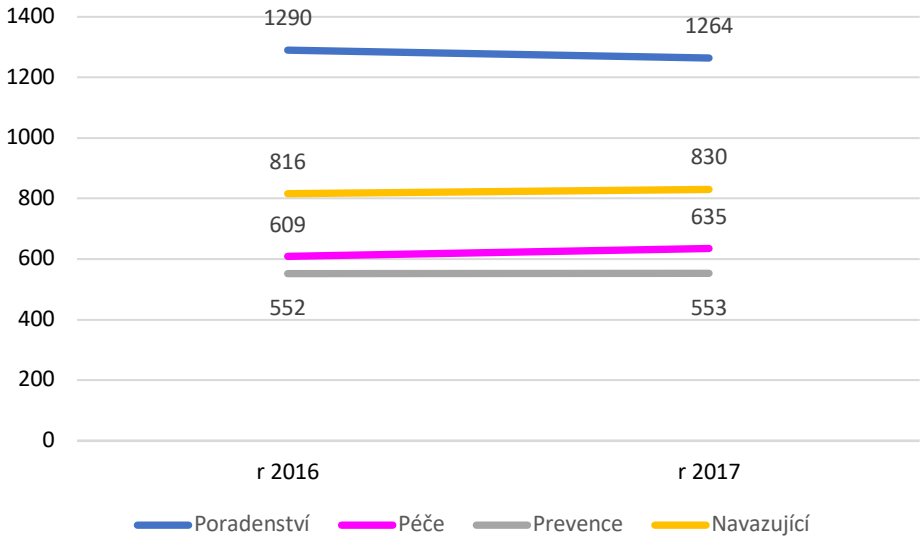

Zdroj: Sociotrendy

Graf: Vývoj počtu klientů dle forem služeb

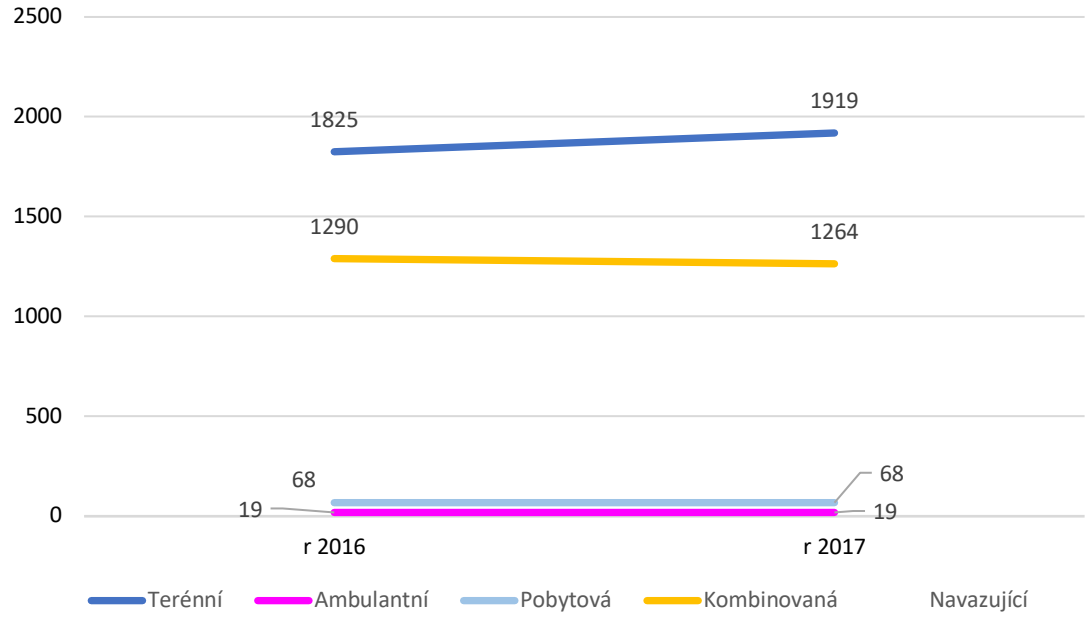

Zdroj: Sociotrendy

3.4 Chybějící články v oblasti sociální péče

Chybějící články v oblasti sociální péče byly zjišťovány prostřednictvím služeb a jejich specifikací, které na Mohelnicku klientům chybějí. Přesněji byly zjišťovány jednak chybějící služby na Mohelnicku, jednak skupiny obyvatel, kterých se služby týkají.

Chybějící služby

Chybějící sociální služby jsou prezentovány podle třídících kritérií. Nejprve je uveden seznam služeb dle paragrafového vyjádření, následně je uveden seznam služeb podle indexu významnosti a dále podle druhů služeb a cílových skupin, kterým by služby měly být poskytované.

Třídění chybějících služeb podle paragrafového vyjádření

V tabulce níže jsou uvedeny služby podle pořadí v zákoně o sociálních službách. Pro každou službu jsou uvedeny jednotlivé skupiny obyvatel, pro něž uvedená služba z pohledu poskytovatelů chybí, a kterým by měly služby být nabídnuty či rozšířeny. V předposledním sloupci jsou uvedeny počty poskytovatelů, kteří odpověděli a v posledním sloupci podíl (%) ze všech služeb, které se výzkumu účastnily.

Tabulka: Poskytovatelé sociálních služeb (řazení dle vzestupného pořadí §)

Služba	Skupiny obyvatel, pro něž služba chybí	Počet zařízení služeb, které odpověděly	%
Sociální poradenství (§ 37)	Pro seniory	2	11,1
	S duševním onemocněním	2	11,1
	Rodiny v nepříznivé situaci	1	5,6
	Ohrožené soc. vyloučením	1	5,6
Osobní asistence (§ 39)	Pro seniory	2	11,1
	Pro ZP osoby	3	16,7
	S duševním onemocněním	2	11,1
Pečovatelská služba (§ 40)	Pro seniory	3	16,7
	Pro ZP osoby	1	5,6
	S duševním onemocněním	1	5,6
Tísňová péče (§ 41)	Pro seniory	3	16,7
	Rodiny v nepříznivé situaci	1	5,6

Služba	Skupiny obyvatel, pro něž služba chybí	Počet zařízení služeb, které odpověděly	%
Průvodcovské a předčitatelské služby (§ 42)	Pro seniory	3	16,7
	Pro ZP osoby	1	5,6
	S duševním onemocněním	1	5,6
Podpora samostatného bydlení (§ 43)	Pro seniory	2	11,1
	Pro ZP osoby	6	33,3
	S duševním onemocněním	1	5,6
	Rodiny v nepříznivé situaci	3	16,7
Odlehčovací služby (§ 44)	Pro seniory	3	16,7
	Pro ZP osoby	3	16,7
	S duševním onemocněním	1	5,6
Centra denních služeb (§ 45)	Pro seniory	1	5,6
	Pro ZP osoby	3	16,7
	Ohrožené soc. vyloučením	2	11,1
Denní stacionáře (§ 46)	Pro seniory	2	11,1
	S duševním onemocněním	2	11,1
Týdenní stacionáře (§ 47)	Pro ZP osoby	3	16,7
Domovy pro osoby se ZP (§ 48)	Pro ZP osoby	4	22,2
	S duševním onemocněním	2	11,1
Domovy pro seniory (§ 49)	Pro seniory	6	33,3
Domovy se zvláštním režimem (§ 50)	Pro seniory	2	11,1
	S duševním onemocněním	3	16,7
Chráněné bydlení (§ 51)	Pro ZP osoby	9	50
	Ohrožené soc. vyloučením	2	11,1
Lůžková péče (§ 52)	Pro seniory	4	22,2
	S duševním onemocněním	1	5,6
Raná péče (§ 54)	Pro seniory	2	11,1
	Pro ZP osoby	1	5,6

Služba	Skupiny obyvatel, pro něž služba chybí	Počet zařízení služeb, které odpověděly	%
	Rodiny v nepříznivé situaci	1	5,6
Telefonická krizová pomoc (§ 55)	Pro seniory	2	11,1
Tlumočnické služby (§ 56)	Pro seniory	2	11,1
Azylové domy (§ 57)	Rodiny v nepříznivé situaci	6	33,3
	Ohrožené soc. vyloučením	3	16,7
Domy na půl cesty (§ 58)	Pro ZP osoby	2	11,1
	Rodiny v nepříznivé situaci	2	11,1
	Ohrožené soc. vyloučením	2	11,1
Kontaktní centra (§ 59)	Pro seniory	1	5,6
	Ohrožené soc. vyloučením	2	11,1
Krizová pomoc (§ 60)	Ohrožené soc. vyloučením	3	16,7
Intervenční centra (§ 60a)	Rodiny v nepříznivé situaci	1	5,6
	Ohrožené soc. vyloučením	1	5,6
Nízkoprahová denní centra (§ 61)	Pro ZP osoby	2	11,1
	Ohrožené soc. vyloučením	6	33,3
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež (§ 62)	Pro ZP osoby	1	5,6
Noclehárny (§ 63)	Ohrožené soc. vyloučením	5	27,8
Služby následné péče (§ 64)	Rodiny v nepříznivé situaci	1	5,6
Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi (§ 65)	Rodiny v nepříznivé situaci	2	11,1
Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením (§ 66)	Pro ZP osoby	2	11,1
Sociálně terapeutické dílny (§ 67)	Pro ZP osoby	5	27,8
	S duševním onemocněním	1	5,6
Terapeutické komunity (§ 68)	S duševním onemocněním	1	5,6
Sociální rehabilitace (§ 70)	Pro ZP osoby	2	11,1
	S duševním onemocněním	1	5,6

Zdroj: Sociotrendy

Třídění chybějících služeb podle indexu významnosti

Dle praxe poskytovatelé měli možnost vybrat ty služby, které nejvíce uživatelům chybí. Měli možnost na školní stupnici zaznamenat, které služby jsou podle nich důležité, a které méně. Jako nejvíce chybějící uvedli *Vybudování bytů pro krátkodobé bydlení pro občany v životní krizi* s nejvyšší hodnotou potřebnosti (1,88), dále *Dluhové poradenství* (2,1) a na třetím místě uváděli *Bydlení pro seniory* (2,13). Souhrnná tabulka a graf se všemi hodnotami indexu je uveden níže.

Tabulka: Chybějící služby celkově dle indexu významnosti 1 (nejvýznamněji chybí), až 5 (chybí méně významně)

Služby	Index významnosti
Vybudování bytů pro krátkodobé bydlení pro občany v životní krizi	1,88
Dluhové poradenství	2,1
Bydlení pro seniory	2,13
Rozšíření služeb pro zdravotně postižené občany a jejich rodiny	2,3
Bydlení pro osoby se zdravotním postižením	2,3
Bydlení pro nízkopříjmové osoby a rodiny	2,36
Služby pro osamělého rodiče s dítětem (dětmi) v krizových sociálních situacích (domácí násilí, rozvody apod.)	2,44
Rozšíření služeb pro seniory a jejich rodiny.	2,5
Rozšíření služeb umožňujících soběstačnost jedince v přirozeném prostředí (stravování, vedení domácnosti apod.), tj. pečovatelské služby	2,56
Vybudování denního centra	2,64
Služby pro občany v krizi (drogově závislé, sociálně vyloučené, občany bez domova, občany nezvládající tíživé životní situace apod.)	2,67
Specifické programy pro rodiny (např. nácvik komunikačních dovedností, zvládání zátěžových, resp. konfliktních situací, předrozvodové, případně porozvodové situace, terénní sociální pomoc v rodinách.	2,73
Specifické programy pro mladé rodiny s dětmi (např. hlídání dětí, mateřská centra…)	2,78
Vybudování/rozšíření azylových domů	2,78
Rozšíření nabídky pro využití volného času	2,82
Rozšíření sociální rehabilitace	2,92
Odstraňování technických bariér nájezdy na kočárky, vytvoření/rozšíření nápisů pro nevidomé, zvukových signálů, umístění madel v obtížně přístupných prostorách apod.	3,08
Služby zaměřené na získání zaměstnání	3,1
Podpora dobrovolnictví	3,13
Podpora pěstounské péče	3,14

Služby	Index významnosti
Rozšíření informovanosti o oblastech problémů ohrožující lidské zdraví (např. o protidrogové prevenci) pro různé skupiny občanů.	3,2
Rozšíření poradenství o oblastech problémů ohrožující lidské zdraví (např. o protidrogové prevenci, závislosti, poruchy příjmu potravy, zvládání stresu apod.).	3,27
Rozšíření poradenství pro různé oblasti života	3,4
Rozšíření nabídky v možnostech stravování (rozšíření/vybudování jídelen)	3,44
Rozšíření informovanosti pro různé oblasti života: výchova dětí, vedení domácnosti, učení dítěte, sociální, sociálně právní, zdraví, právní, získání bytu apod.	3,5
Konkrétní aktivity, např. rekonstrukce již existujících zařízení	3,5
Služby orientované na menšiny ve společnosti (uprchlíky, jiné národnosti apod.)	3,67

Zdroj: Sociotrendy

Graf: Chybějící sociální služby celkově dle indexu významnosti
1 (nejvýznamněji chybí), až 5 (chybí méně významně)

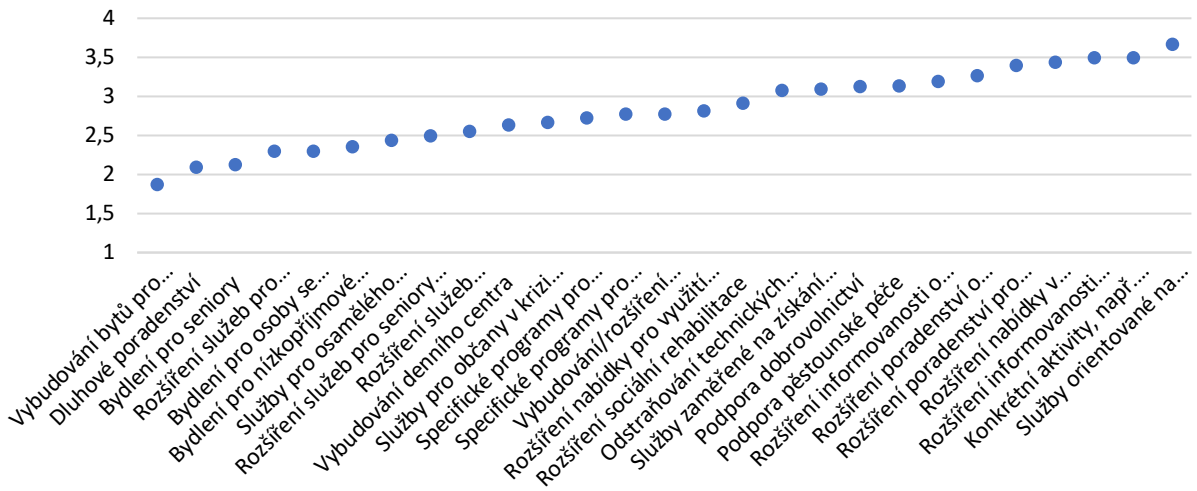

Zdroj: Sociotrendy

Třídění chybějících služeb podle druhů služeb a cílových skupin

V tabulkách níže jsou uvedeny sociální služby, které poskytovatelé služeb podle jejich druhu, tedy služby sociální péče, sociální prevence a sociálního poradenství, vnímali jako chybějící pro jednotlivé cílové skupiny.

Tabulka: Seznam chybějících služeb pro cílové skupiny dle poskytovatelů služeb sociálního poradenství

Služba	Počet poskytovatelů	Cílové skupiny
Tísňová péče (§ 41)	1	- senioři
Průvodcovské a předčitatelské služby (§ 42)	1	- zdravotně postižené osoby
Podpora samostatného bydlení (§ 43)	1	- zdravotně postižené osoby
Odlehčovací služby (§ 44)	1	- senioři
Chráněné bydlení (§ 51)	1	- zdravotně postižené osoby
Azylové domy (§ 57)	1	- rodiny v nepříznivé sociální situaci
Krizová pomoc (§ 60)	1	- osoby ohrožené sociálním vyloučením a v krizi
Nízkoprahová denní centra (§ 61)	1	- osoby ohrožené sociálním vyloučením a v krizi
Noclehárny (§ 63)	1	- osoby ohrožené sociálním vyloučením a v krizi
Sociálně terapeutické dílny (§ 67)	1	- zdravotně postižené osoby

Zdroj: Sociotrendy

Tabulka: Seznam chybějících služeb pro cílové skupiny dle poskytovatelů služeb sociální péče

Služba	Počet poskytovatelů	Cílové skupiny
Sociální poradenství (§ 37)	2	- senioři
Osobní asistence (§ 39)	3	- senioři - zdravotně postižené osoby
Pečovatelská služba (§ 40)	3	- osoby s duševním onemocněním - senioři
Tísňová péče (§ 41)	2	- senioři
Průvodcovské a předčitatelské služby (§ 42)	3	- osoby s duševním onemocněním - senioři
Podpora samostatného bydlení (§ 43)	5	- rodiny v nepříznivé sociální situaci - senioři - zdravotně postižené osoby
Odlehčovací služby (§ 44)	4	- osoby s duševním onemocněním - senioři - zdravotně postižené osoby
Centra denních služeb (§ 45)	3	- senioři - zdravotně postižené osoby

Služba	Počet poskytovatelů	Cílové skupiny
Denní stacionáře (§ 46)	3	- osoby s duševním onemocněním - senioři
Týdenní stacionáře (§ 47)	3	- zdravotně postižené osoby
Domovy pro osoby se zdravotním postižením (§ 48)	3	- osoby s duševním onemocněním - zdravotně postižené osoby
Domovy pro seniory (§ 49)	5	- senioři
Domovy se zvláštním režimem (§ 50)	5	- osoby s duševním onemocněním - senioři
Chráněné bydlení (§ 51)	6	- osoby ohrožené soc. vyloučením a v krizi - zdravotně postižené osoby
Lůžkové péče (§ 52)	3	- osoby s duševním onemocněním - senioři
Raná péče (§ 54)	3	- zdravotně postižené osoby
Telefonická krizová pomoc (§ 55)	2	- senioři
Tlumočnické služby (§ 56)	2	- zdravotně postižené osoby
Azylové domy (§ 57)	5	- rodiny v nepříznivé sociální situaci - osoby ohrožené sociálním vyloučením a v krizi
Domy na půl cesty (§ 58)	3	- zdravotně postižené osoby - osoby ohrožené sociálním vyloučením a v krizi
Kontaktní centra (§ 59)	2	- osoby ohrožené sociálním vyloučením a v krizi
Krizová pomoc (§ 60)	2	- osoby ohrožené sociálním vyloučením a v krizi
Nízkoprahová denní centra (§ 61)	4	- zdravotně postižené osoby - osoby ohrožené sociálním vyloučením a v krizi
Noclehárny (§ 63)	4	- osoby ohrožené sociálním vyloučením a v krizi
Služby následné péče (§ 64)	3	- rodiny v nepříznivé sociální situaci
Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi (§ 65)	3	- rodiny v nepříznivé sociální situaci
Sociálně terapeutické dílny (§ 67)3	2	- zdravotně postižené osoby
Sociální rehabilitace (§ 70)	1	- zdravotně postižené osoby

Zdroj: Sociotrendy

Tabulka: Seznam chybějících služeb pro cílové skupiny dle poskytovatelů služeb sociální prevence

Služba	Počet poskytovatelů	Cílové skupiny
Sociální poradenství (§ 37)	3	- rodiny v nepříznivé sociální situaci - osoby ohrožené sociálním vyloučením a v krizi - osoby s duševním onemocněním
Osobní asistence (§ 39)	4	- zdravotně postižené osoby - osoby s duševním onemocněním
Pečovatelská služba (§ 40)	2	- senioři - zdravotně postižené osoby
Tísňová péče (§ 41)	1	- rodiny v nepříznivé sociální situaci
Průvodcovské a předčitatelské služby (§ 42)	1	- senioři
Podpora samostatného bydlení (§ 43)	5	- rodiny v nepříznivé sociální situaci - zdravotně postižené osoby - osoby s duševním onemocněním
Odlehčovací služby (§ 44)	1	- zdravotně postižené osoby
Centra denních služeb (§ 45)	2	- zdravotně postižené osoby - osoby s duševním onemocněním
Denní stacionáře (§ 46)	1	- senioři
Domovy pro osoby se zdravotním postižením (§ 48)	3	- zdravotně postižené osoby
Domovy pro seniory (§ 49)	1	- senioři
Chráněné bydlení (§ 51)	3	- zdravotně postižené osoby
Lůžkové péče (§ 52)	2	- senioři
Raná péče (§ 54)	1	- zdravotně postižené osoby
Azylové domy (§ 57)	2	- rodiny v nepříznivé sociální situaci
Domy na půl cesty (§ 58)	2	- rodiny v nepříznivé sociální situaci - osoby s duševním onemocněním
Intervenční centra (§ 60a)	2	- rodiny v nepříznivé sociální situaci - osoby s duševním onemocněním
Nízkoprahová denní centra (§ 61)	2	- osoby ohrožené sociálním vyloučením a v krizi
Sociálně terapeutické dílny (§ 67)	2	- zdravotně postižené osoby - osoby s duševním onemocněním
Terénní programy (§ 69)	1	- osoby ohrožené sociálním vyloučením a v krizi
Sociální rehabilitace (§ 70)	1	- osoby s duševním onemocněním

Zdroj: Sociotrendy

Tabulka: Seznam chybějících služeb pro cílové skupiny dle poskytovatelů služeb navazujících

Služba	Počet poskytovatelů	Cílové skupiny
Sociální poradenství (§ 37)	1	- osoby s duševním onemocněním
Podpora samostatného bydlení (§ 43)	1	- zdravotně postižené osoby
Odlehčovací služby (§ 44)	1	- zdravotně postižené osoby
Centra denních služeb (§ 45)	1	- osoby ohrožené sociálním vyloučením a v krizi
Chráněné bydlení (§ 51)	1	- zdravotně postižené osoby
Azylové domy (§ 57)	1	- rodiny v nepříznivé sociální situaci
Nízkoprahová denní centra (§ 61)	1	- osoby ohrožené sociálním vyloučením a v krizi
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež (§ 62)	1	- zdravotně postižené osoby
Sociální rehabilitace (§ 70)	1	- zdravotně postižené osoby

Zdroj: Sociotrendy

Shrnutí

Chybějící služby pro Děti, mládež a rodina

- Chybí sociální služby pro osamělé rodiče s dětmi (azylový dům)
- Chybí psychiatrické péče
- Kapacita SAS pro rodiny s dětmi (mediace, spolupráce s OSPOD) nedostačuje

Chybějící služby pro Seniory a osoby se zdravotním postižením

- Nedostačuje kapacita pečovatelské služby, osobní asistence a odlehčovací služby pro seniory (Charita Zábřeh – potřebná celoroční služba včetně víkendů a nocí)
- Chybí služba zaměřená na pomoc a podporu pečujícím osobám
- Chybí služby Agentury podporovaného zaměstnávání pro osoby s chronickým duševním onemocněním a zdravotní postižením
- Chybí sociálně terapeutické dílny a chráněné bydlení
- Nedostačují služby chráněného bydlení v Mohelnici pro osoby se zdravotním postižením (kapacita 2 bytové jednotky)
- Nedostačují odlehčovací služby (pobytové) pro osoby s kombinovaným postižením (neomezeno věkem)
- Sociální služba pro osoby s chronickým duševním onemocněním je časově omezená
- Kapacita rozsahu pracovních příležitostí pro osoby se zdravotním postižením, zejména s tělesným postižením nedostačuje

Chybějící služby pro Osoby sociálně vyloučené, v krizi a se závislostmi

- Noclehárna
- Terénní programy
- Nezmapovaná problematika bezdomovectví v obcích ORP
- Chybí sociální služby pro osoby bez domova, sociálně vyloučené (terénní programy + nízkoprahové zařízení + noclehárna), nezmapovaná problematika bezdomovectví v obcích ORP

Chybějící služby a aktivity pro všechny cílové skupiny

- Chybí malometrážní bydlení pro seniory, sociálně znevýhodněné osoby, osoby opouštějící výkon trestu odnětí svobody s podporou terénních služeb
- Chybí psychiatrické péče (všechny věkové kategorie)
- Chybí bezbariérové MHD a tzv. senior taxi (např. Mohelnice, Loštice)

Dostupnost sociálních služeb a služeb navazujících

Spokojenost klientů služeb s dostupností sociálních služeb či služeb navazujících byla zjišťována prostřednictvím dotazů na celkovou spokojenost s jednotlivými charakteristikami používaných služeb. V rámci výzkumného šetření zjišťování na toto téma probíhalo zejména mezi uživateli služeb, ale v rámci vlastní reflexe též mezi poskytovateli služeb. Poskytovatelé byli požádáni, aby odhadli, jak dalece jsou klienti celkově spokojeni s charakteristikami služeb uvedených v následujícím seznamu. Spokojenost byla hodnocena tak, že byla zvolena „známka 1“, jestliže poskytovatelé předpokládali, že jejich klienti jsou s odpovídající charakteristikou služeb velmi spokojeni, „známku 5“ zatrhli v případě, že jsou klienti velmi nespokojeni.

Seznam spokojenosti respondentů se všemi charakteristikami služeb prostřednictvím indexu spokojenosti je uveden v následující tabulce. Čím více je hodnota indexu blíže 1, tím je pro respondenta potřeba více uspokojena a služba je pro něj dostupná.

Na základě následujícího členění je nejlépe hodnocena odbornost a kvalifikace personálu (1,21), na dalších místech je spokojenost s provozem služeb (1,4) a s mezilidskými vztahy mezi klienty a personálem (1,4). Naopak nejméně jsou uživatelé spokojeni s informovaností (1,93), s regionální dopravou (1,79) a kapacitou služeb (2). Úplné hodnocení je uvedeno v tabulce níže a v následujícím grafu.

Tabulka: Hodnocení dostupnosti služeb – Index spokojenosti s charakteristikami služeb Čím více je hodnota indexu blíže 1, tím je pro respondenta potřeba více uspokojena a služba je pro něho dostupná.

Spokojenost s odborností a kvalifikací personálu	1,21
Spokojenost s provozem služeb	1,4
Spokojenost s mezilidskými vztahy mezi klienty a personálem	1,4
Spokojenost s odstraněním technických bariér	1,43
Spokojenost s finanční dostupností	1,5
Spokojenost s dopravou v obci	1,5
Spokojenost s časovou dostupností	1,53
Spokojenost s regionální dopravou	1,79
Spokojenost s informovaností	1,93
Spokojenost s kapacitou	2

Zdroj: Sociotrendy

Graf: Intenzita spokojenosti s charakteristikami služeb na stupnici 1 až 5

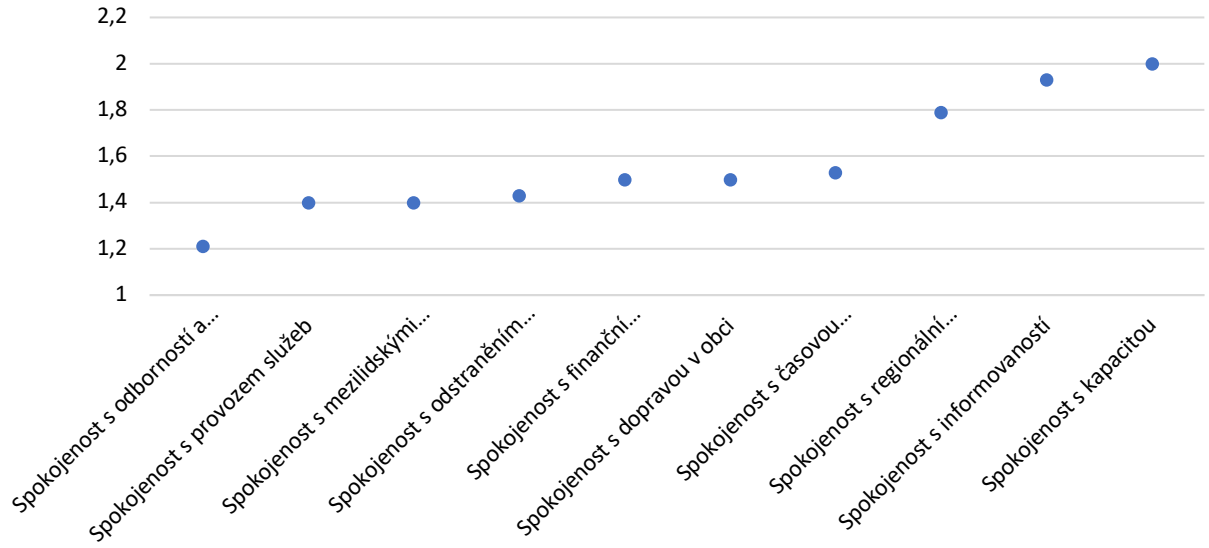

Zdroj: Sociotrendy

3.5 Požadavky poskytovatelů sociálních služeb a služeb navazujících

Sociální služby a služby navazující se potýkají s celou řadou problémů, jejichž řešení by pomohlo zlepšit situaci v poskytování služeb na Mohelnicku.

Nejproblémovější oblastí se u služeb poskytovaných primárně pro všechny cílové skupiny jeví oblast personální ve smyslu stabilního personálního zázemí, kvalitních pracovníků a jejich dostatečného ocenění. S ohledem na materiální potřeby poskytovatelů také není zajištěna potřeba průběžné rekonstrukce zázemí a možnost rozšíření prostor pro personál. Negativně jsou hodnoceny též časté legislativní změny a přístup některých zdravotních pojišťoven. Personální nedostatky byly hodnoceny celkově indexem 2,11. Měřeno na indexu požadavků služeb na stupnici 1 až 5, přičemž 1 znamená velká potřebnost a 5 nízká potřebnost. Příkladem uvádíme výroky poskytovatelů v této oblasti:

- *Malá kapacita kvalifikovaných pracovníků, kteří by chtěli pracovat v regionu s touto cílovou skupinou*
- *Nedostatek nebytových prostorů k pronajmutí, když již prostory jsou, čeká se, až se dokončí rekonstrukce jiné služby.*
- *Personální zabezpečení – navýšení úvazků, občas je nutno v terénu pracovat ve dvou, nedostatek odborníků, finanční zajištění pozic jako např. pečovatelka, psychiatrická sestra, je peer konzultant, psycholog*
- *Materiální – potřeba rekonstrukce zázemí pro pečovatelky,*
- *Celkový nedostatek zdravotních sester a pracovníků přímé péče na trhu práce, nedostatek financí*
- *Nedostatek pracovníků – zlepšit povědomí a prestiž sociálních služeb*
- *Službu poskytujeme na území 2 krajů, každý má odlišné požadavky a pravidla a metodiku*
- *Chybějící prostory v Mohelnici. Nedostatek prostoru pro klienty a nedostatečné zázemí pro sociální pracovníky*
- *Potřebná rekonstrukce prostor chráněné dílny v Paloníně, investice do strojového vybavení a obnovení vozového parku*
- *Rozšířit materiálně technické zázemí pro zkvalitnění poskytování sociální služby*
- *Chybí víceleté financování sociálních služeb*
- *Nesystémové spolufinancování sociálních služeb ze strany obcí (vysvětlení jednotlivých typů sociálních služeb na obcích)*

Pořadí požadavků ve smyslu všech uvedených problematických oblastí uvedených poskytovateli služeb jsou v celém výčtu uvedeny a seřazeny v následující tabulce a grafu.

Tabulka: Souhrnné problémové oblasti poskytovatelů služeb dle pořadí

Problémové oblasti	Index požadavků
Personální	2,11
Materiální	2,18
Finanční	2,22
Spolupráce s ostatními obcemi	2,42
Spolupráce s dalšími subjekty	2,52
Systémové	2,93

Zdroj: Sociotrendy

Graf: Problémové oblasti poskytovatelů služeb
(Na stupnici 1 až 5, přičemž 1 znamená velká potřebnost a 5 nízká potřebnost.)

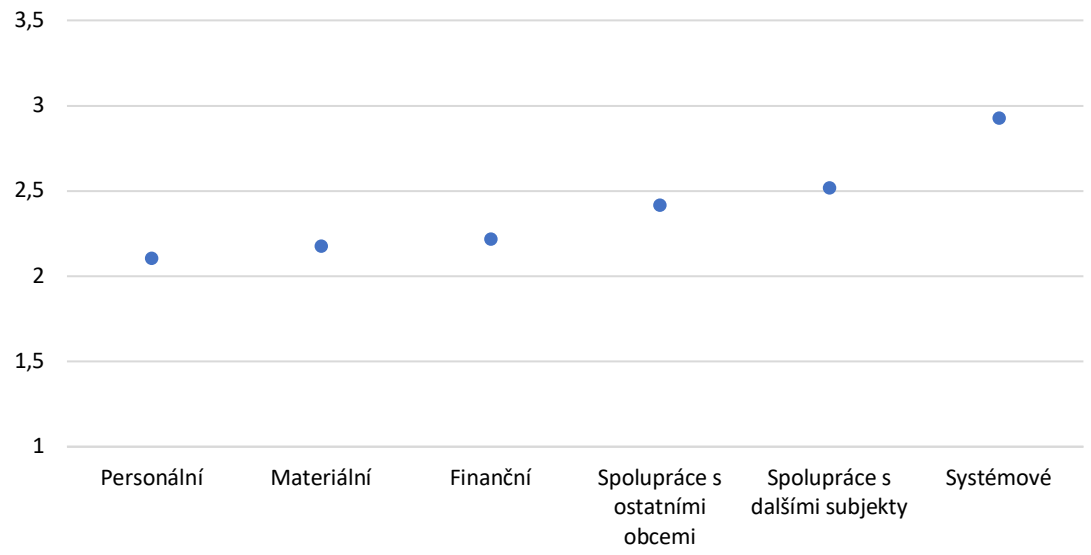

Zdroj: Sociotrendy

Nejčastější problémy se zajišťováním finančních prostředků pro poskytování sociálních služeb a služeb navazujících v rámci dotačních programů

Služby odpovídaly v rámci problematiky se zajišťováním finančních prostředků pro poskytování služeb v rámci dotačních programů. Bylo zjišťováno u jednotlivých charakteristik prostřednictvím průměrného indexu potřebnosti.

Výraznějším problémem při zajišťování finančních prostředků pro poskytování sociálních služeb v rámci dotačních programů je náročnost při administrativě a řízení projektu, což je hodnoceno službami indexem s hodnotou 2. Na dalším místě se jedná o nedostatek času pro zpracování a odeslání projektu (2,14), dále i náročnost požadavků na projekt a jeho zpracování. Na posledním místě se jedná o špatnou orientaci v dotačních programech (3,7). Všechny možnosti jsou uvedeny v grafu a tabulce níže.

Tabulka: Problémy služeb s dotačními programy

Problémy služeb s dotačními programy	Index
Náročnost při administrativě a řízení projektu	2
Nedostatek času pro zpracování a odeslání projektu	2,14
Náročnost požadavků na projekt a jeho zpracování	2,29
Problém s profinancováním návrhu projektu	3,08
Nedostatečná informovanost o možnostech získání dotací	3,58
Špatná orientace v informacích o dotačních programech	3,71

Zdroj: Sociotrendy

Graf: Problémy služeb s dotačními programy
(Na stupnici 1 až 5, přičemž 1 znamená velký problém, …, 5 bez problému.)

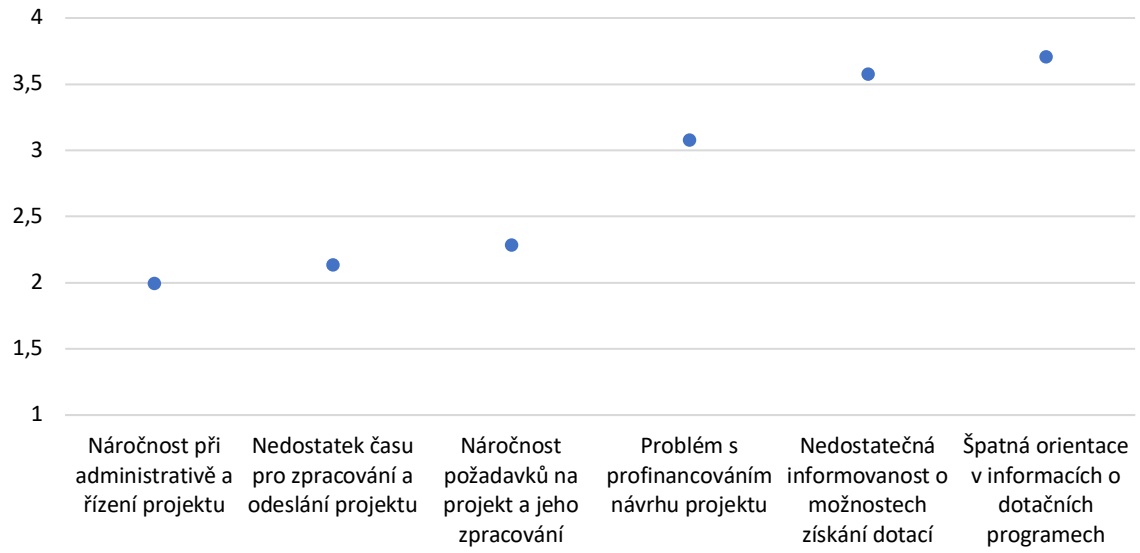

Zdroj: Sociotrendy

Efektivita forem dárcovství

Respondenti byly dotazování na efektivitu různých forem dárcovství pro získání dalších finančních zdrojů pro provoz služeb s použitím stupnice: 1 rozhodně efektivní, 2 spíše efektivní, 3 jak kdy, 4 méně efektivní, 5 neefektivní.

Jako nejefektivnější forma byly uváděny dary, sponzoring (index efektivity 1,85). Na druhém místě charitativní akce (1,91). Na posledním místě se jednalo o dárcovské SMS (4,33). Všechny hodnoty jsou uvedeny v tabulce a grafu níže.

Tabulka: Index efektivity různých forem dárcovství

Formy dárcovství	Index efektivity
Dary, sponzoring	1,85
Charitativní akce	1,91
Koncertní akce	2,11
Prodej (vedlejší činnost)	2,5
Dobrovolnická činnost	2,5
Členské příspěvky	2,67
Veřejné sbírky	3
Burza filantropie	3,75
Dražby	4
Proklik na internetu (reklamní bannery)	4,29
Dárcovské SMS	4,33

Zdroj: Sociotrendy

Graf: Index efektivity různých forem dárcovství
(Na stupnici 1 až 5, přičemž 1 znamená velmi efektivní, až 5 neefektivní.)

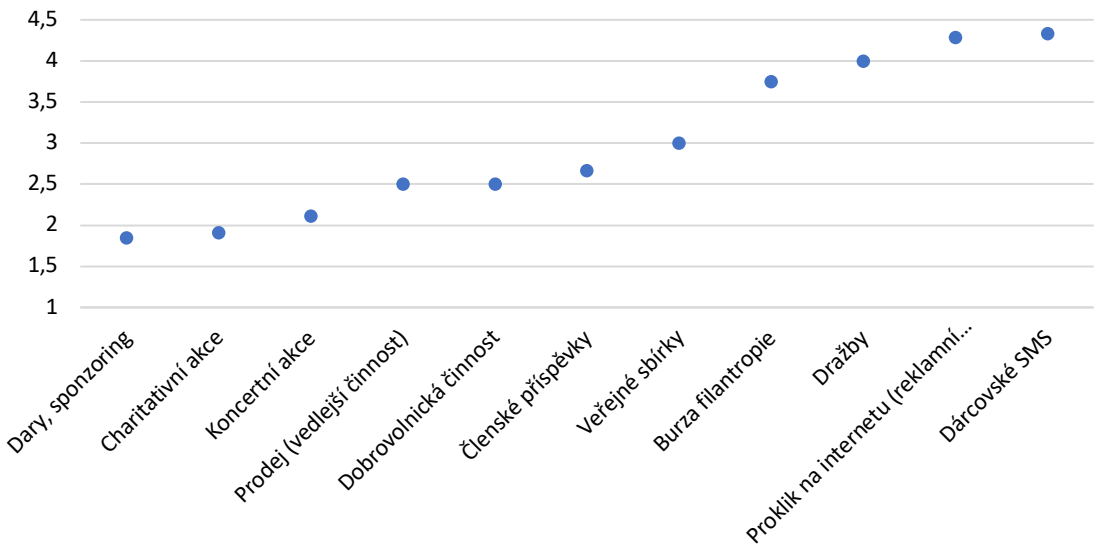

Zdroj: Sociotrendy

Podněty pro zlepšení situace v sociálních službách a požadavky poskytovatelů

Poskytovatelé byli v rámci výzkumu dotázáni na to, které aspekty by pomohly zlepšit jejich situaci. Nejčastěji se přikláněli k názoru, že situaci v oblasti služeb by mohlo zlepšit zjednodušení podmínek pro získání dotací a grantů (1,5), kterému však předcházel požadavek dlouhodobé koncepce financování služeb (1,27). Na těsně třetím místě, poměrně zásadní podnět vzhledem k regionu se týkal zvýšení kapacity služeb, již místně existujících (1,51). Dále větší ochota ke sponzorování sociálních služeb (1,81). Indexy jsou souhrnně uvedeny v následující tabulce a grafu.

Tabulka: Zlepšení situace v oblasti sociálních služeb

Ke zlepšení situace v oblasti sociálních služeb pomáhá	Index
Dlouhodobé financování sociálních služeb	1,27
Zjednodušení podmínek pro získání dotací a grantů	1,5
Zvýšení kapacity služeb, již existujících	1,51
Větší ochota ke sponzorování sociálních služeb	1,81
Větší spolupráce obcí s poskytovateli sociálních služeb	1,93
Větší informovanost o sociálních službách	1,94
Větší spolupráce navzájem mezi poskytovateli sociálních služeb	2,23
Lepší dopravní dostupnost	2,27
Rozšíření sortimentu nabídky sociálních služeb	2,93

Zdroj: Sociotrendy

Graf: Zlepšit situaci v sociálních službách pomáhá (1= rozhodně ano, …, 5= rozhodně ne)

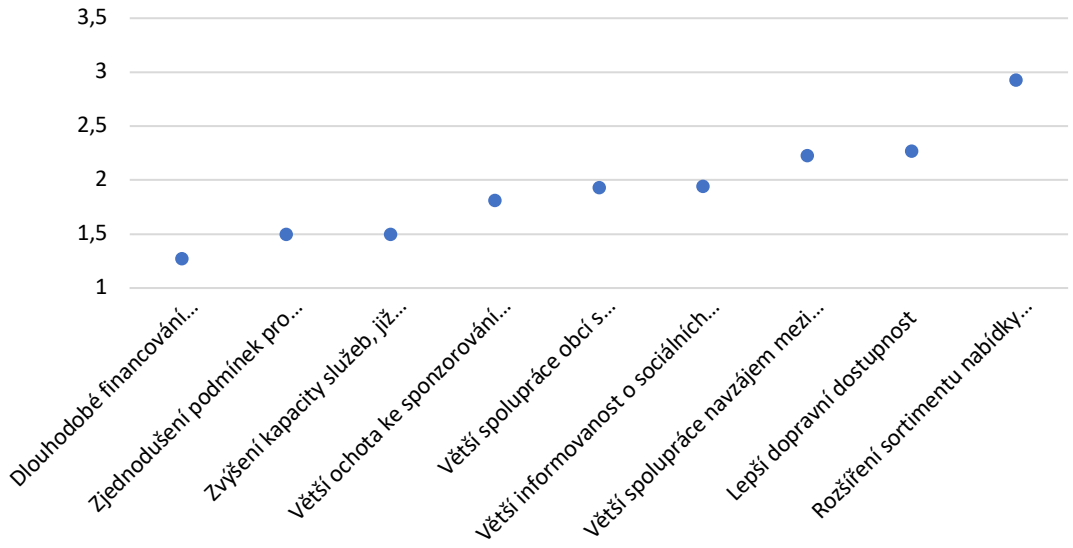

Zdroj: Sociotrendy

Co službám pomáhá – shrnutí

Podpora při řešení personálních problémů

- Malá kapacita kvalifikovaných pracovníků, kteří by chtěli pracovat v regionu s touto cílovou skupinou
- Personální zabezpečení odborníků, finanční zajištění pozic jako např. pečovatelka, psychiatrická sestra, je peer konzultant, psycholog
- Zlepšit povědomí a prestiž sociálních služeb

Podpora při řešení materiálních nedostatků

- Nedostatek nebytových prostorů k pronajmutí, chybějící prostory v Mohelnici.
- Nedostatek prostoru pro klienty a nedostatečné zázemí pro sociální pracovníky
- Potřebná rekonstrukce prostor chráněné dílny v Paloníně, investice do strojového vybavení a obnovení vozového parku

Podpora při řešení finančních nedostatků

- Financování z MPSV na delší období než jeden rok.
- Průhledné financování srozumitelné pro veřejnost a obce

Podpora při řešení systémových problémů

- Podporovat spolupráci obcí s poskytovateli sociálních služeb
- Informovanost o místech výskytu osob sociálně vyloučených, pohybujících se na ulici, bez přístřeší a pomoci
- Méně administrativy a formálních úkonů
- Zájem obcí se spolupodílet se na řešení problémů svých občanů
- Vzájemná znalost a provázanost sociálních služeb v rámci mikroregionu

3.6 Personální zajištění služeb

Personální zajištění pracovníků ve službách

Celkový počet placených pracovníků v současnosti v sociálních službách a službách navazujících na Mohelnicku je 318 pracovníků dle údajů poskytnutých 18 službami v rámci dotazníkového šetření. Jedná se o minimální počet, který se skládá z odborného personálu (161 osob), provozního personálu (157 osob), přičemž jejichž upřesnění je uvedeno v následujících tabulkách.

Tabulka: Počet pracovníků odborného personálu v zařízeních sociálních služeb a služeb navazujících

	Počet pracovníků[7]	Počet zařízení služeb	Minimum pracovníků služby	Maximum pracovníků služby	Průměrný počet pracovníků na službu[8]
Sociální pracovník	26	12	1	4	2,16
Pracovník v sociálních službách	85	10	1	24	8,5
Lékař	1	1			
Všeobecná sestra	24	2	6	18	12
Zdravotnický personál	1	1			
Pedagogičtí pracovníci	10	1			
Odborní pracovníci (včetně supervizora)	14	8	1	3	1,75
Celkem	*161*				

Zdroj: Sociotrendy

Celkový počet pracovníků provozního personálu v zařízeních služeb je uveden v tabulce níže.

[7] Jedná se o počet placených pracovníků dané služby uvedený ve výzkumném šetření.

[8] Průměrný počet je matematickým údajem, jedná o číselný údaj, nikoliv o „dělení“ jedinců.

Tabulka: Počet pracovníků provozního personálu v zařízeních sociálních služeb a služeb navazujících

	Počet pracovníků	Počet zařízení služeb	Minimum pracovníků služby	Maximum pracovníků služby	Průměrný počet pracovníků na službu
Vedoucí pracovník	25	12	1	3	2,08
Administrativní pracovník	13	10	1	3	1,3
Účetní a ekonom	44	13	1	5	3,38
Ostatní pracovník (obslužný personál)	52	10	2	10	5,2
Jiné provozní pozice	23	6	1	5	3,83
Celkem	*157*				

Zdroj: Sociotrendy

Spolupráce s dobrovolníky

Poskytovatelé obecně vnímají spolupráci s dobrovolníky jako pozitivní. Na jednu stranu spolupráci vnímají kladně, na druhou však vidí administrativní zátěž v poskytování dobrovolnických služeb. Přivítali by externí subjekt, který by dobrovolnickou činnost koordinoval.

Většina poskytovatelů s dobrovolníky nespolupracuje (55,6 %) a to z důvodu povahy služby, administrativní a odborné náročnosti a v současné době z důvodu nejasně vymezené zodpovědnosti ve vztazích mezi dobrovolníky, uživateli a poskytovateli služby. Třetina služeb s dobrovolníky naopak spolupracuje a jedná se o 33,3 % respondentů. Souhrnný graf je uveden níže.

Graf: Spolupráce s dobrovolníky (%, N=18)

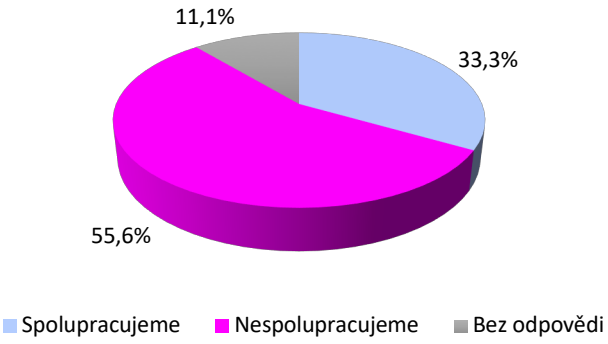

Zdroj: Sociotrendy

Vzdělávání zaměstnanců

Kvalifikace a vzdělávání pracovníků je průběžně zvyšováno prostřednictvím nejrůznějších vzdělávacích seminářů, kurzů apod. Pro pracovníky zejména v sociální oblasti je důležitá kvalitní supervize a zajištění pravidelného školení.

Problematika vzdělávání zaměstnanců služeb byla zjišťována dotazem na pořádání vzdělávacích aktivit. Nejvíce služeb využívá stáže a školení, následují ostatní typy forem vzdělávání, viz následující souhrnná tabulka.

Tabulka: Druhy vzdělávání zaměstnanců

Vzdělávací aktivity	Počet služeb	%
Semináře	14	16,28
Školení	14	16,28
Supervize	13	15,12
Kurzy	12	13,95
Akreditované vzdělávací programy	12	13,95
Stáže	11	12,79
Konference	10	11,63

Zdroj: Sociotrendy

Intenzita vzdělávacích aktivit byla zjišťovaná jako měsíční, půlroční a roční. Pro grafické znázornění intenzity vzdělávacích aktivit byly použity číselné symboly, kdy pro měsíční aktivity bylo použito číslo 1, pro půlroční číslo 2 a roční číslo 3.

Nejčastěji jsou realizována supervize, následují akreditované vzdělávací programy, školení. Naopak stáže a konference jsou realizovány spíše s roční periodou.

Intenzita vzdělávacích aktivit
(1 = měsíční aktivita, 2= pro půlroční aktivita, 3=roční aktivita)

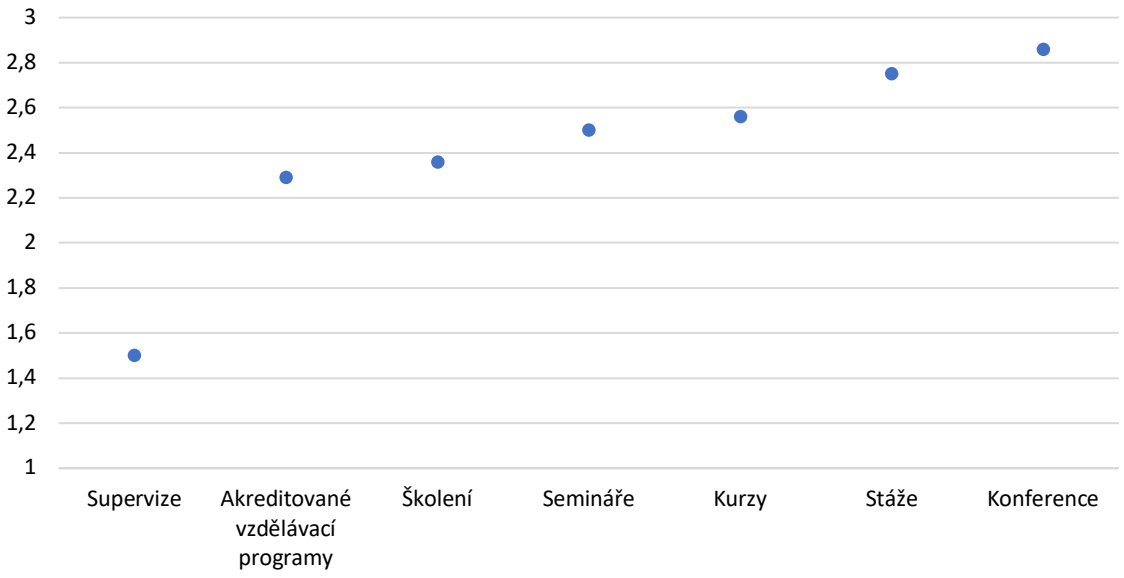

Zdroj: Sociotrendy

3.7 Analýza finančních toků do sociálních služeb

Financování sociálních služeb je vícezdrojové. Sociální služby lze financovat z:

- příjmu od uživatelů (úhrada za stravu, ubytování a péči s využitím příspěvku na péči apod.),
- veřejných zdrojů:
- z dotačních řízení ze státního rozpočtu, rozpočtu kraje a obce[9] (MPSV, Kraj, financování prostřednictvím příspěvkových organizací a dotačních programu daného města),
- z příjmu od zdravotních pojišťoven (u služeb, kde to zákon o sociálních službách stanovuje),
- ze Strukturálních fondů Evropské unie,
- nadací a nadačních fondů, sponzorů, sbírek, výnosem z reklamy a dalších dárců.

Jednotliví poskytovatelé služeb, kteří splňují podmínky registrace k poskytování sociálních služeb, mají s platností zákona o sociálních službách rovný přístup ke všem finančním zdrojům.

V rámci výzkumu poskytovatelů sociálních služeb a služeb navazujících byly zjišťovány finanční toky do sociálních služeb, které zahrnují:

- Dotace od EU
- Dotace od státu
- Dotace od kraje
- Dotace od úřadu práce
- Dotace od města/obce
- Příspěvek zřizovatele
- Příjmy od zdravotních pojišťoven
- Příjmy z úhrad od uživatelů (klientů) za poskytovanou péči
- Příjmy z úhrad od uživatelů (klientů) za poskytnuté ubytování a stravování
- Příjmy z vlastní činnosti
- Ostatní příjmy

Finanční toky do sociálních služeb za roky 2016 a 2017 jsou uvedeny s ohledem na jejich formy v grafech níže. U sociálních služeb byl zaznamenán od předcházejícího sledovaného roku určitý nárůst celkových příjmů.

[9] Finanční prostředky by měly být rozdělovány mezi jednotlivé poskytovatele sociálních služeb v souladu se schváleným komunitním plánem rozvoje sociálních služeb v daném území.

Graf: Finanční toky do sociálních služeb: terénní služby v tis. Kč (N=8)

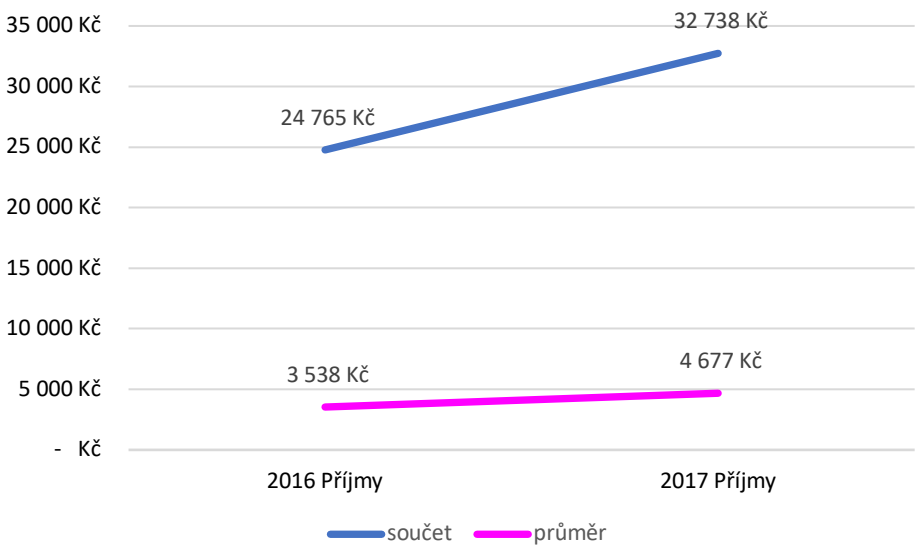

Zdroj: Sociotrendy

Graf: Finanční toky do sociálních služeb: pobytové služby v tis. Kč (N=2)

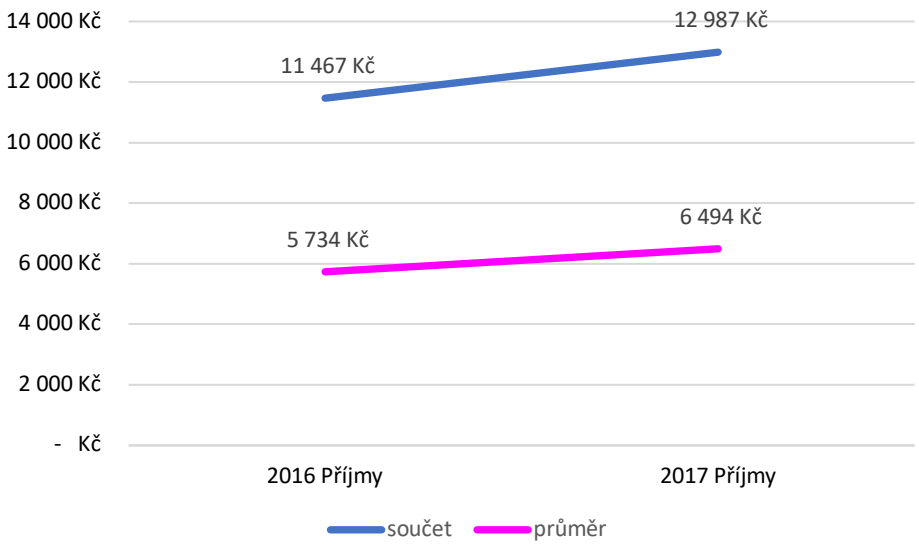

Zdroj: Sociotrendy

Graf: Finanční toky do sociálních služeb: terénní kombinované služby v tis. Kč (N=3)

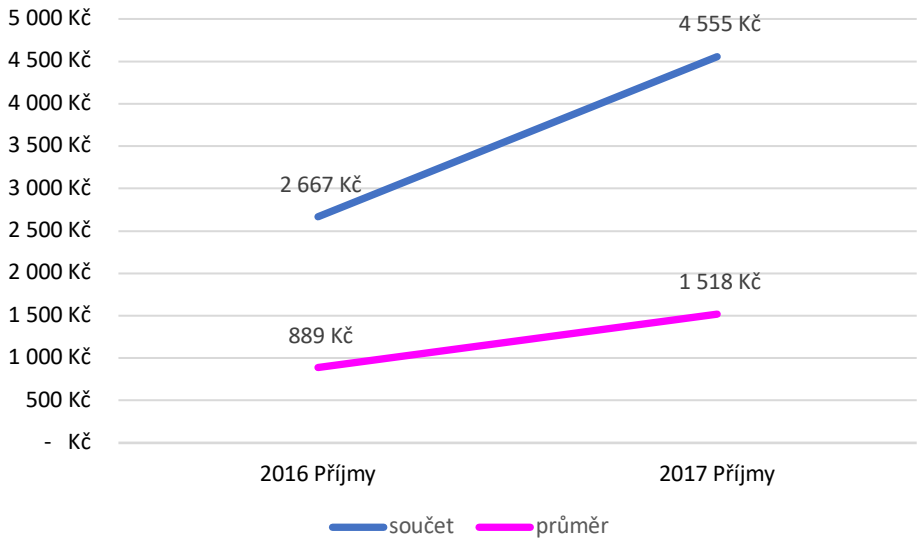

Zdroj: Sociotrendy

Graf: Finanční toky do ambulantních služeb (N=1)

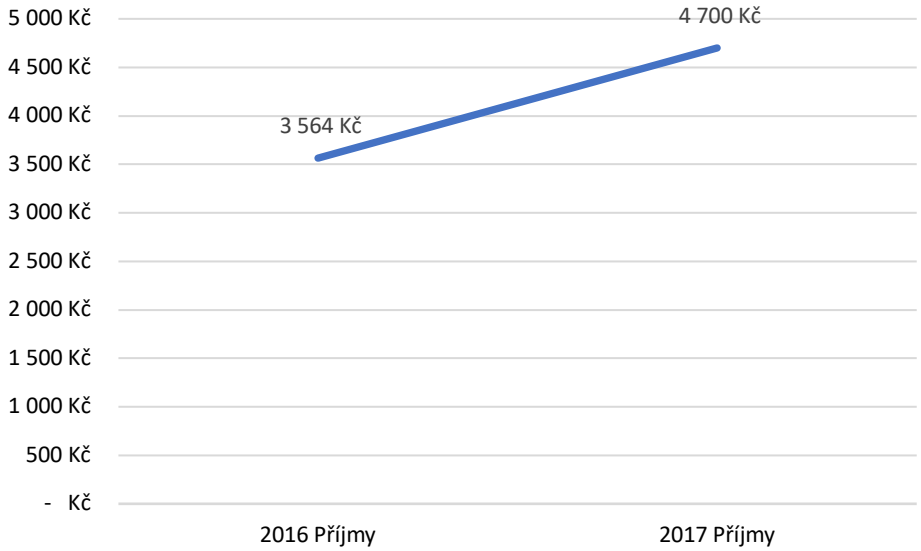

Zdroj: Sociotrendy

Graf: Finanční toky do navazujících služeb (N=4)

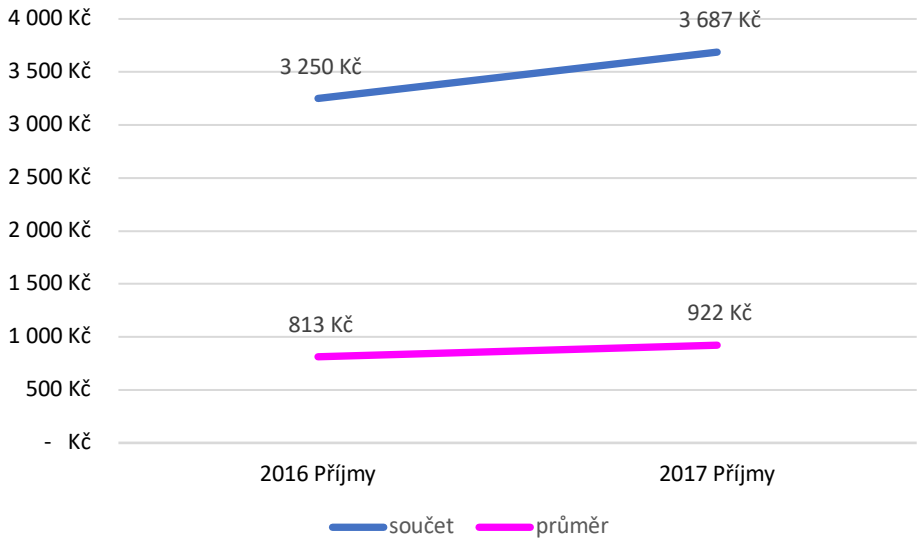

Zdroj: Sociotrendy

Finanční toky do služeb s ohledem na obvyklé příjmy celkově v tis. Kč jsou uvedeny v grafu níže. S ohledem na předcházející sledované období, tj. rok 2016, zdroje finančních prostředků roku 2017 přicházející do sociálních služeb narůstají.

Celkově lze konstatovat, že s nejvyššími finančními prostředky disponují pobytové služby s obvyklou částkou v roce 2017 okolo 6 494 tis. Kč, v roce 2016 se jednalo o částku 5 734 tis. Kč.

Následují služby terénní s obvyklou roční částkou v roce 2017 okolo 4 677 tis. Kč, v roce 2016 se jednalo o částku 3 583 tis. Kč. Dále ambulantní s obvyklou částkou 4 700 tis. Kč v roce 2017, v roce 2016 se jednalo o částku 3 564 tis. Kč.

Terénní kombinované služby disponovaly s obvyklou částkou 1 518 tis. Kč v roce 2017, v roce 2016 se jednalo o částku 889 tis. Kč. Navazující služba disponovala v roce 2017 s obvyklou částkou 922 tis. Kč, v roce 2016 s částkou 813 tis. Kč.

Graf: Finanční toky do služeb s ohledem na obvyklé příjmy celkově v tis. Kč v letech 2016 a 2017

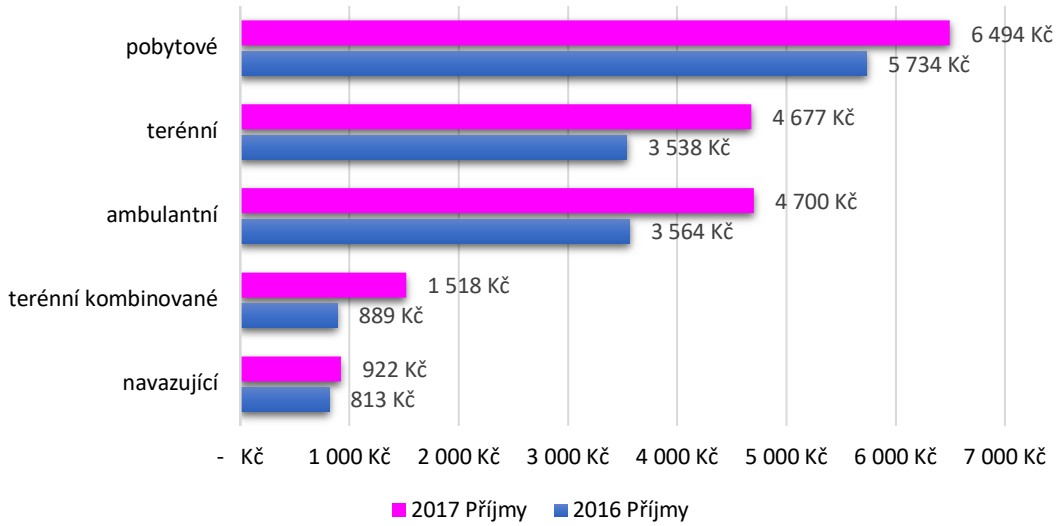

Zdroj: Sociotrendy

Struktura celkových nákladů služeb v podílovém vyjádření (%) s ohledem na osobní, provozní a ostatní náklady podle forem služeb je uvedena v grafu níže. U pobytových služeb téměř tři čtvrtiny nákladů náležejí nákladům osobním, u ostatních služeb se jedná o procento vyšší, a to o více než tři čtvrtiny osobních nákladů. Zbylé procento (přibližně čtvrtina) připadá nákladům provozním. Jiné druhy nákladů uvádí pouze terénní služby, jichž je méně než deset procent.

Graf: Struktura nákladů služeb – podílové vyjádření (%, rok 2017)

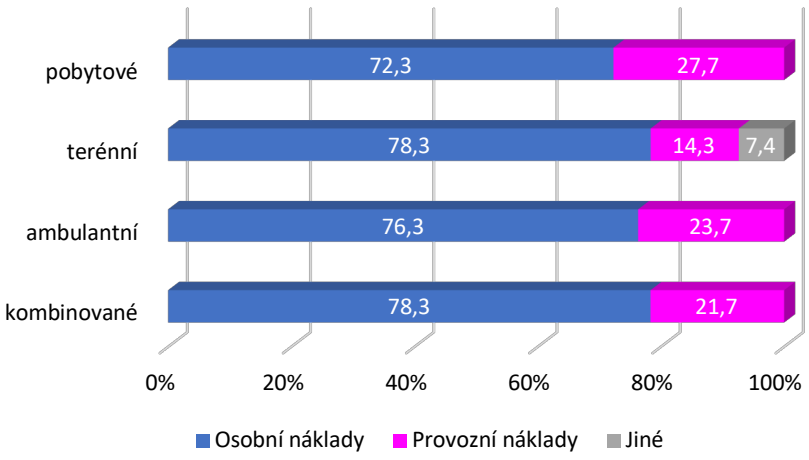

Zdroj: Sociotrendy

Struktura finančních toků podle druhů sociálních služeb v létech 2016–2017

Dotace a druhy příjmů charakterizující strukturu finančních toků dle druhů sociálních služeb v létech 2016 a 2017.

V tabulkách níže jsou uvedeny obvyklé příjmy[10] v rámci jednotlivých forem a druhů služeb, které byly získány prostřednictvím výpočtu relevantních údajů. Ty charakterizují finanční toky do daného druhu sociálních služeb.

Třídění dle forem služeb

Tabulka: Struktura finančních toků dle forem sociálních služeb – Rozpočtový rok 2017 (příjmy v tis. Kč)

Forma služby		Dotace od státu 2017	Dotace od kraje 2017	Dotace od UP 2017	Dotace od města 2017	Dotace od jiných obcí 2017
Terénní	Obvyklé (průměrné) příjmy	3168	247	249	68	96
	N	5	5	3	4	5
Ambulantní	Obvyklé (průměrné) příjmy	3348	266	25	140	49
	N	1	1	1	1	1
Pobytová celoroční	Obvyklé (průměrné) příjmy	2193		2105		30
	N	2		1		1
Terénní – ambulantní kombinovaná	Obvyklé (průměrné) příjmy	1127	553	5	75	47
	N	2	3	1	3	3
Navazující	Obvyklé (průměrné) příjmy			1680		
	N			1		

Zdroj: Sociotrendy

[10] Údaje odpovídají zdrojovým informacím, specificky strukturovaným datům, které byly jednotlivými spolupracujícími zařízeními poskytnuty v rámci výzkumného šetření.

Tabulka: Struktura finančních toků dle forem sociálních služeb – Rozpočtový rok 2017 (příjmy v tis. Kč) – pokračování

Forma služby		Příspěvek zřizovatele 2017	Příjmy od zdravotních pojišťoven 2017	Příjmy z úhrad od uživatelů 2017	Příjmy z úhrad ubytování 2017	Příjmy z vlastní 2017	Ostatní příjmy 2017
Terénní	Obvyklé (průměrné) příjmy	1697	7138	1115		92	127
	N	1	1	4		4	4
Ambulantní	Obvyklé (průměrné) příjmy			743		11	118
	N			1		1	1
Pobytová celoroční	Obvyklé (průměrné) příjmy	957	115	1106	2104		124
	N	2	1	2	1		1
Terénní – ambulantní kombinovaná	Obvyklé (průměrné) příjmy					21	77
	N					2	3
Navazující	Obvyklé (průměrné) příjmy					1503	22
	N					1	3

Zdroj: Sociotrendy

Tabulka: Struktura finančních toků dle forem sociálních služeb – Rozpočtový rok 2016 (příjmy v tis. Kč)

Forma služby		Dotace od státu 2016	Dotace od kraje 2016	Dotace od UP 2016	Dotace od města 2016	Dotace od jiných obcí 2016
Terénní	Obvyklé (průměrné) příjmy	1802	273	158	68	199
	N	5	4	3	4	4
Ambulantní	Obvyklé (průměrné) příjmy	2239	324	66	140	36
	N	1	1	1	1	1
Pobytová celoroční	Obvyklé (průměrné) příjmy	1716		2185		
	N	2		1		
Terénní – ambulantní kombinovaná	Obvyklé (průměrné) příjmy	811	615		105	116
	N	1	2		2	2
Navazující	Obvyklé (průměrné) příjmy			1676		
	N			1		

Zdroj: Sociotrendy

Tabulka: Struktura finančních toků dle forem sociálních služeb – Rozpočtový rok 2016 (příjmy v tis. Kč) - pokračování

Forma služby		Příspěvek zřizovatele 2016	Příjmy od zdravotních pojišťoven 2016	Příjmy z úhrad od uživatelů 2016	Příjmy z úhrad ubytování 2016	Příjmy z vlastní 2016	Ostatní příjmy 2016
Terénní	Obvyklé (průměrné) příjmy	1396	6834	969		141	184,25
	N	1	1	4		2	4
Ambulantní	Obvyklé (průměrné) příjmy			704		4	51
	N			1		1	1
Pobytová celoroční	Obvyklé (průměrné) příjmy	403	120	1129	2521		146
	N	2	1	2	1		1
Terénní – ambulantní kombinovaná	Obvyklé (průměrné) příjmy					8	58,67
	N					1	3
Navazující	Obvyklé (průměrné) příjmy					1639	124
	N					1	3

Zdroj: Sociotrendy

Třídění dle druhů služeb

Tabulka: Struktura finančních toků dle druhů sociálních služeb – Rozpočtový rok 2016 (příjmy v tis. Kč)

Druh služby		Dotace od státu 2017	Dotace od kraje 2017	Dotace od UP 2017	Dotace od města 2017	Dotace od jiných obcí 2017
Odborné sociální poradenství	Obvyklé (průměrné) příjmy	1409	96		50	30
	N	1	1		1	1
Služby sociální péče	Obvyklé (průměrné) příjmy	3236	312	575	93	65
	N	7	4	5	4	5
Služby sociální prevence	Obvyklé (průměrné) příjmy	885	541	5	72	93
	N	2	3	1	3	3
Navazující	Obvyklé (průměrné) příjmy		194	1680		64
	N		1	1		1

Zdroj: Sociotrendy

Tabulka: Struktura finančních toků dle druhů sociálních služeb – Rozpočtový rok 2017 (příjmy v tis. Kč) - pokračování

Druh služby		Příspěvek zřizovatele 2017	Příjmy od zdravotních pojišťoven 2017	Příjmy z úhrad od uživatelů 2017	Příjmy z úhrad ubytování 2017	Příjmy z vlastní 2017	Ostatní příjmy 2017
Odborné sociální poradenství	Obvyklé (průměrné) příjmy					31	83
	N					1	1
Služby sociální péče	Obvyklé (průměrné) příjmy	1203	115	1059	2104	9	119,4
	N	3	1	7	1	4	5
Služby sociální prevence	Obvyklé (průměrné) příjmy					10	51,33
	N					1	3
Navazující	Obvyklé (průměrné) příjmy		7138			923	70,67
	N		1			2	3

Zdroj: Sociotrendy

Tabulka: Struktura finančních toků dle druhů sociálních služeb – Rozpočtový rok 2016 (příjmy v tis. Kč)

Druh služby		Dotace od státu 2016	Dotace od kraje 2016	Dotace od UP 2016	Dotace od města 2016	Dotace od jiných obcí 2016
Odborné sociální poradenství	Obvyklé (průměrné) příjmy	811	108		50	132
	N	1	1		1	1
Služby sociální péče	Obvyklé (průměrné) příjmy	1985	340	545	95	181
	N	7	4	5	4	4
Služby sociální prevence	Obvyklé (průměrné) příjmy	789	588		95	105
	N	1	2		2	2
Navazující	Obvyklé (průměrné) příjmy			1676		
	N			1		

Zdroj: Sociotrendy

Tabulka: Struktura finančních toků dle druhů sociálních služeb – Rozpočtový rok 2016 (příjmy v tis. Kč) - pokračování

Druh služby		Příspěvek zřizovatele 2016	Příjmy od zdravotních pojišťoven 2016	Příjmy z úhrad od uživatelů 2016	Příjmy z úhrad ubytování 2016	Příjmy z vlastní 2016	Ostatní příjmy 2016
Odborné sociální poradenství	Obvyklé (průměrné) příjmy					8	82
	N					1	1
Služby sociální péče	Obvyklé (průměrné) příjmy	734	120	977	2521	10	156,2
	N	3	1	7	1	2	5
Služby sociální prevence	Obvyklé (průměrné) příjmy						135,67
	N						3
Navazující	Obvyklé (průměrné) příjmy		6834			953	70,67
	N		1			2	3

Zdroj: Sociotrendy

3.8 Shrnutí

- Výzkumného šetření se účastnilo 18 služeb z celkového počtu 24 služeb působících na Mohelnicku. Jednalo se o 75 % zastoupení z celkového souboru.
- Více než dvě pětiny služeb tvořily církevní organizace. Větší desetinu uváděly služby obecně prospěšné společnosti. Ostatní služby byly spolky, příspěvkové organizace kraje a příspěvkové organizace obce.
- Největší podíl tvořily terénní služby ve výši více než dvou pětin. Druhý největší podíl představovaly navazující služby. Téměř jednu pětinu tvořily služby kombinované terénní – ambulantní formy, Nejmenší podíl souboru tvořily služby ambulantní.
- Většina poskytovatelů má zajištěnu bezbariérovost služeb. Necelá pětina souboru ji zajištěnou nemá, přičemž uvádí, že zajištění bezbariérové obslužnosti v rámci poskytování služeb není třeba, jedná se především o terénní služby.
- Většina služeb uvedla vyrovnanou kapacitu s poptávkou. Téměř dvě pětiny služeb uvedly, že poptávka převyšuje možnosti kapacity. Žádná služba neuvedla, že by nabídka převyšovala poptávku.
- Třetina služeb poskytuje služby okamžitě, pětina služeb do roka, téměř pětina služeb je poskytnuta do týdne.
- Na Mohelnicku jsou sociální pracovníci schopni registrovanou službu nabídnout minimálně 66 klientům služby pobytové, minimálně 199 klientům služby terénní, minimálně 40 klientům kombinovaných služeb „terénní – ambulantní“ a minimálně 15 klientům k služby ambulantní a minimálně 100 klientům služeb navazujících.
- Chybějící sociální služby či služby navazující v rámci potřebnosti byly uváděny zejména služby *Vybudování bytů pro krátkodobé bydlení pro občany v životní krizi*, *dluhové poradenství* a *bydlení pro seniory*.
- Na dalších místech se jednalo např. o *rozšíření služeb pro zdravotně postižené občany a jejich rodiny*, *bydlení pro osoby se zdravotním postižením, bydlení pro nízkopříjmové osoby a rodiny*.
- Nejproblémovější oblastí u služeb poskytovaných pro všechny cílové skupiny je uváděna oblast personální ve smyslu stabilního personálního zázemí, kvalitních pracovníků a jejich dostatečného ocenění. S ohledem na materiální potřeby poskytovatelů také není zajištěna potřeba průběžné rekonstrukce zázemí služeb a možnost rozšíření prostor pro personál. Negativně jsou hodnoceny časté legislativní změny a přístup některých zdravotních pojišťoven.
- Co se týče efektivity různých forem dárcovství pro získání dalších finančních zdrojů pro provoz služeb, jako nejefektivnější forma byly uváděny dary a sponzoring, dále charitativní akce a koncertní akce. Na posledním místě dárcovské SMS.
- Situaci v oblasti služeb by mohlo zlepšit dlouhodobé financování sociálních služeb, zjednodušení podmínek pro získání dotací a grantů, dále zvýšení kapacity již existujících služeb, větší ochota ke sponzorování sociálních služeb a větší spolupráce obcí s poskytovateli sociálních služeb.
- V sociálních službách a službách navazujících pracuje na Mohelnicku minimálně 318 pracovníků, dle údajů poskytnutých 18 službami v rámci dotazníkového šetření. Jedná

se o odborný personál (161 osob) a provozní personál (157 osob) v minimálních počtech.

- Kvalifikace a vzdělávání pracovníků je průběžně zvyšováno prostřednictvím vzdělávacích seminářů, kurzů apod. Nejvíce služeb využívá semináře, školení a supervize, dále akreditované vzdělávací programy.
- V rámci finančních toků do sociálních služeb s ohledem na obvyklé příjmy v rámci období 2016 a 2017 finanční prostředky přicházející do sociálních služeb mají růstovou tendenci. Nejvyššími finančními prostředky disponují pobytové služby s obvyklou částkou v roce 2017 okolo 6 494 tis. Kč, v roce 2016 se jednalo o částku 5 734 tis. Kč. Následují služby terénní s obvyklou roční částkou v roce 2017 okolo 4 677 tis. Kč, v roce 2016 se jednalo o částku 3 583 tis. Kč. Dále ambulantní s obvyklou částkou 4 700 tis. Kč v roce 2017, v roce 2016 se jednalo o částku 3 564 tis. Kč. Terénní kombinované služby disponovaly s obvyklou částkou 1 518 tis. Kč v roce 2017, v roce 2016 se jednalo o částku 889 tis. Kč.

Závěrečná sociotechnická doporučení

Následující doporučení jsou formulovaná ve vztahu k prioritním oblastem Akčního plánu Olomouckého kraje, tak i v souladu s Minimálními kritérii plánování rozvoje sociálních služeb na krajské úrovni Olomouckého kraje. Dále na základě aktuálních výsledků výzkumného šetřeními uživatelů sociálních služeb a veřejnosti, obcí a poskytovatelů sociálních služeb.

Doporučení podporující akční plán

- Doporučujeme podporovat stávající síť sociálních služeb a služeb navazujících s ohledem na dané počty služeb.
- Vzhledem k prioritním oblastem a výsledkům výzkumného šetření u zadavatelů služeb doporučujeme pokračovat v komunikaci se všemi obcemi a zejména s těmi, které ze svých nákladů zatím nevynakládají finanční prostředky na sociální služby.
- Navrhujeme podpořit možnosti pro rozšíření zejména terénních služeb pro cílovou skupinu *Osoby sociálně vyloučené, v krizi se závislostmi* ve spolupráci s obcemi daného regionu.
- S ohledem na rozšíření finanční participace všech obcí Mohelnicka zajistit dostupnost služeb, zejména rozšířit pečovatelské služby a odlehčovací služby, které podporující soběstačnost jedince v jejich přirozeném prostředí.
- Jednou z prioritních oblastí Akčního plánu Olomouckého kraje je podpora pobytových sociálních služeb komunitního typu určených seniorům se sníženou soběstačností. Služby komunitního typu by bylo možno využít v rámci budování tzv. „Komunitních domů“, v jejichž prostorách by se nacházely jak pobytové služby dlouhodobého typu pro seniory, tak prostory nabízené i jiným potřebným cílovým skupinám obyvatel. Prostory by mohly být využity pro komunitní aktivity občanů dané lokality, např. v rámci denních center, poradenských služeb.
- Rozvíjet potenciál pro dobrovolnictví, pro které v současnosti na Mohelnicku chybí institucionální zastřešení.

Doporučení s ohledem na požadavky poskytovatelů služeb

Zajistit stabilitu a dostupnost následujících sociálních služeb a aktivit, které byly poskytovateli služeb uvedeny jako důležité a které jsou strukturované s ohledem na cílové skupiny.

Pro cílovou skupinu Děti, mládež a rodina

- Podporovat sociální služby pro osamělé rodiče s dětmi, zejména formou azylového domu.
- Podporovat rozšíření kapacity sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi zejména s ohledem na mediaci, spolupráce s OSPOD apod.
- S ohledem na podporu prorodinné politiky podporovat rozšíření specifických programů pro rodiny.

Pro cílovou skupinu Senioři a osoby se zdravotním postižením

- S ohledem na nárůst stárnoucí populace podporovat rozšíření kapacity služeb domovů pro seniory.
- Podpora pro rozšíření kapacity pečovatelské služby, osobní asistence a odlehčovací služby pro seniory zejména s ohledem na potřebu celoroční služby včetně dostupnosti 24 hodin (včetně víkendů a nocí).
- Podporovat rozšíření kapacity odlehčovacích služeb pro osoby s kombinovaným zdravotním postižením.
- Podporovat zajištění odlehčovací pobytové služby pro osoby s kombinovaným postižením bez ohledu na věk postižené osoby.
- Podporovat zajištění služby zaměřené na pomoc pečujícím osobám (neformálním pečovatelům).
- Podporovat zajištění služby Agentury podporovaného zaměstnávání pro osoby s chronickým duševním onemocněním a zdravotní postižením.
- Podporovat zajištění služby chráněného bydlení v Mohelnici pro osoby se zdravotním postižením.
- Podporovat zřízení sociálně terapeutické dílny.
- Podporovat zajištění zvýšeného rozsahu pracovních příležitostí pro osoby se zdravotním postižením, zejména s tělesným postižením.
- Zajistit podmínky pro pokračování sociální služby pro osoby s chronickým duševním onemocněním, která je časově omezená.
- Zajištění prostor pro poskytování relevantních sociálních služeb zejména v Mohelnici.
- Ve spolupráci s Olomouckým krajem vytvořit databázi čekatelů na umístění osob do pobytových služeb.

Pro cílovou skupinu Osoby sociálně vyloučené, v krizi a se závislostmi

- Podpořit rozšíření terénních služeb zejména pro osoby bez domova.
- Podpořit zřízení nízkoprahového zařízení.
- Podporovat zřízení noclehárny
- Ve spolupráci s aktivitami v rámci probíhajících projektů Olomouckého kraje zajistit informovanost o problematice bezdomovectví v obcích ORP včetně její evidence.

Pro všechny cílové skupiny

- V rámci dostupné lékařské péče pro všechny skupiny obyvatel podpořit zajištění psychiatrické péče.
- Podporovat možnosti malometrážního bydlení zejména pro seniory, sociálně znevýhodněné osoby, osoby opouštějící VTOS.

- Pokračovat v odstraňování technických bariér jak v institucích, tak veřejném prostoru
- Podporovat jednání pro bezbariérové MHD, pro rozšíření služeb senior taxi.

Doporučení s ohledem na požadavky uživatelů

Doporučujeme zajistit stabilitu a dostupnost služeb a podpořit rozvoj u služeb, které byly vyžadovány uživateli, zejména:

- Bydlení pro nízkopříjmové osoby a rodiny
- Služby pro občany v krizi
- Specifické programy pro rodiny
- Dluhové poradenství
- Vybudování bytů pro krátkodobé bydlení pro občany v životní krizi
- Rozšíření nabídky pro využití volného času a společenských kontaktů pro různé skupiny občanů
- Služby pro matky na mateřské dovolené
- Rozšíření služeb pro seniory a jejich rodiny
- Poradenství k oblastem ohrožující zdraví
- Bydlení pro seniory

Seznam zkratek

AD – Azylový dům

ČR – Česká republika

ČSÚ – Český statistický úřad

EU – Evropská unie

MPSV ČR – Ministerstvo práce a sociálních věcí

N – počet jednotek

OK – Olomoucký kraj

OSPOD – orgán sociálně – právní ochrany dětí

OÚ – obecní úřad

TP – Terénní práce

SO ORP – Správní obvod s rozšířenou působností

SASRD – Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi

SPRSS – Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb

UP – Úřad práce

VTOS – výkon trestu odnětí svobody

ZP – osoby se zdravotním postižením